

ZBIÓR ABSTRAKTÓW

nadesłanych na

III Konferencję Naukową „Wiedza i Innowacje” pt.

**Wiedza i innowacje w rozwoju gospodarki:
siły motoryczne i bariery**

11 stycznia 2006 r., Kraków

Collegium Novum – Uniwersytet Jagielloński

1. Sesja 1A: Gospodarka wiedzy w Polsce	6
Rola wiedzy i innowacji w stymulowaniu wzrostu gospodarczego	7
Struktury wiedzy – w gospodarce i w społeczeństwie.....	8
Gospodarka oparta na wiedzy w polityce spójności Wspólnoty Europejskiej	9
Zróźnicowanie strukturalne rozwoju gospodarki opartej na wiedzy w krajach Unii Europejskiej.....	10
Wiedza i ICT w rozwoju gospodarczym – propozycja modelowa	11
Mechanizm rozwoju sektora wysokiej techniki w warunkach polskiej gospodarki.....	12
Rola czynników niematerialnych w rozwoju polskiej gospodarki – na przykładzie sektora przemysłu.....	13
2. Sesja 1B: Wiedza i innowacje w regionach.....	14
Innowacyjność regionów Polski na tle regionów UE (w świetle mierników European Innovation Scoreboard).....	15
Możliwości rozwoju sektora B+R w Polsce i Unii Europejskiej – analiza regionalna	16
Założenia i wstępne wyniki badań aktywności innowacyjnej organizacji dolnośląskich.....	17
Czynniki aktywizacji innowacyjnej przedsiębiorstw województwa podlaskiego	18
Polityka regionalna i innowacje w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa zachodniopomorskiego	19
Innowacyjność przedsiębiorstw gospodarki morskiej w regionie zachodniopomorskim – stan obecny i perspektywy na przyszłość.....	20
Ekspansywność czy innowacyjność regionu dolnośląskiego – raport z badań	21
Wiedza i innowacyjność w sektorze MSP w rejonie chojnickim	22
3. Sesja 1C: Wiedza i innowacje w przedsiębiorstwach.....	23
Wiedza i innowacje w małych i średnich przedsiębiorstwach – postęp czy stagnacja?	24
Innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw – stan i czynniki wzrostu..	25
Zdolność przedsiębiorstw do uczenia się a innowacyjność	26
Małe i średnie przedsiębiorstwa jako element procesu dyfuzji wiedzy i innowacji	27
Zarządzanie wiedzą w dobie nowej gospodarki	28
Transfer wiedzy konsekwencją współpracy koncernów globalnych z małymi i średnimi przedsiębiorstwami	29
Przepływ wiedzy w małych i średnich przedsiębiorstwach.....	30
Formułowanie i komunikowanie strategii w kontekście zarządzania wiedzą...	31
Nowe metody promocji jako innowacja organizacyjna i produktowa? Case study polskiego portalu finansowego	32
4. Sesja 2A: Teoria innowacji i polityka innowacyjna	33
Wiedza i innowacje jako źródło przewagi konkurencyjnej.....	34
Naturalna Stopa Wzrostu Innowacyjności.....	35
Działalność innowacyjna i jej ograniczenia w polskiej gospodarce	36
Polityka innowacyjna i ośrodki wspierania innowacji w Polsce	37

Współpraca sieciowa i niedopasowanie instytucjonalne w zarządzaniu funduszami strukturalnymi Unii Europejskiej w Polsce	38
5. Sesja 2B: Regionalne systemy innowacji.....	39
Znaczenie Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego dla tworzenia nowoczesnej i konkurencyjnej gospodarki regionu.....	40
Technologia i przestrzeń a innowacyjność przemysłu w regionach polskich...	41
Rola Regionalnych Strategii Innowacji w procesie rozwoju klastrów.....	42
Analiza i ocena atrakcyjności miast regionu lubuskiego – diagnoza strategiczna rozwoju regionalnego systemu innowacyjnego.....	43
Rola uczelni w procesie innowacyjności produktu lokalnego.....	44
6. Sesja 2C: Technologie teleinformatyczne i biotechnologie	45
Charakterystyka aktywności innowacyjnej małych i średnich firm informatycznych w Polsce	46
Rozwój telefonii mobilnej jako czynnik wspierający upowszechnianie się technologii informacyjnych w Polsce.....	47
Otwarty model produkcji (peer-production) jako szansa rozwoju technologicznego polskich przedsiębiorstw	48
Technologia „Wiki” jako mechanizm budowania społeczeństwa i organizacji opartych na wiedzy	49
Inżynieria genetyczna a rozwój biotechnologiczny.....	50
7. Sesja 3A: Wspieranie innowacyjności w latach 2007-13	51
8. Sesja 3B: Nauka i edukacja dla innowacji w Polsce.....	52
SPO-WKP 2004-2006 a PO IG 2007-2013 – wsparcie innowacyjności polskiej gospodarki przez sferę B+R z wykorzystaniem funduszy strukturalnych.....	53
Działalność badawczo-rozwojowa zagranicznych przedsiębiorstw przemysłowych oraz inwestorów zagranicznych w Polsce	55
Działalność innowacyjna jednostek badawczo-rozwojowych, uczelni wyższych i instytutów Polskiej Akademii Nauk sektora nauk technicznych	56
Uczelnie ekonomiczne w procesie podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw: nowe warunki, nowe możliwości	57
9. Sesja 3C: Społeczeństwo wiedzy – nowe wyzwania	58
Wpływ kapitału ludzkiego na konkurencyjność gospodarki.....	59
Inwestycje w rozwój kapitału ludzkiego	60
Społeczeństwo wiedzy. Instytucjonalna analiza czynników promujących nowy model społeczny	61
Gospodarka oparta na wiedzy a rynek pracy	62
Kapitał ludzki i społeczny a innowacyjność mikroprzedsiębiorstw	63
Wiedza rolników jako determinanta w rozwoju gospodarstw rolnych.....	64
Wiedza jako determinanta aktywizacji zawodowej społeczności wiejskiej w aspekcie rozwoju rynków lokalnych.....	65
Znaczenie grupy osób starszych i jej aktywność na rynku nowych technologii w procesie rozwoju społeczeństwa informacyjnego	66
Bezradność szkoły. Jakich szkół potrzebuje społeczeństwo wiedzy?	67
Kapitał intelektualny uczelni wyższej - pomiar i sprawozdawczość.....	68

10. Sesja 3D.1: Innowacyjne przedsiębiorstwa w regionach..... 69

Uwarunkowania innowacyjności sektora MSP w województwie zachodniopomorskim ze szczególnym uwzględnieniem działalności instytucji otoczenia biznesu	70
Rozwój przedsiębiorstw wysokiej technologii w Polsce (kontekst regionalny)	71
Bariery innowacji w przedsiębiorstwach przemysłowych województwa świętokrzyskiego	72
Tworzenie i rozwój sieci współpracy w zakresie innowacji na przykładzie Sądeckiej Sieci Innowacji i Transferu Wiedzy	73
Rozwój kapitału ludzkiego w MSP województwa śląskiego w świetle badań empirycznych	74
Rozwój kompetencji a innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw w świetle badań	75
Wpływ potencjału innowacyjnego Małopolski i Śląska na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w świetle badań empirycznych	76

11. Sesja 3D.2: Finansowanie przedsięwzięć innowacyjnych 77

Finansowe uwarunkowania rozwoju innowacji w Polsce.....	78
Problemy finansowania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w świetle wymagań Strategii Lizbońskiej	79
Decyzje Inwestycyjne Funduszy Venture Capital / Private Equity	80
Fiskalne determinanty innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce	81
Wybrane formy finansowania badań i wdrożeń przedsiębiorstwa innowacyjnego	82
Finansowanie działalności innowacyjnej mikroprzedsiębiorstw	83

Sesja 1A: Gospodarka wiedzy w Polsce

dr Paweł Kawa

Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Krakowie

Akademia Ekonomiczna w Krakowie

Rola wiedzy i innowacji w stymulowaniu wzrostu gospodarczego

Od lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku można zaobserwować renesans zainteresowania problematyką wzrostu gospodarczego, co doprowadziło do krytycznej analizy dotychczasowego dorobku i zainicjowało prace nad „nowymi” teoriami wzrostu. W efekcie, problematyka wzrostu gospodarczego stała się jednym z najważniejszych nurtów badawczych w ekonomii.

Za początek „nowej teorii” wzrostu uznaje się powszechnie artykuł Paula Romera „Increasing Returns and Long-Run Growth” (1986). Kluczowym elementem tego modelu jest przedstawienie, w jaki sposób tworzenie nowej wiedzy przez pojedyncze firmy wywołuje pozytywne efekty zewnętrzne w zakresie możliwości produkcyjnych innych firm, co wynika z faktu, że wiedza nie może być w sposób całkowity opatentowana. Każda firma działająca w gospodarce wykorzystuje technologie charakteryzująca się stałymi przychodami względem skali; w efekcie, inwestycje podejmowane w ramach całego sektora firm, generują – jako skutek uboczny – nowa wiedza, która następnie podlega rozprzestrzenianiu (*spillover effects*). Ponieważ wiedza zakumulowana w pojedynczej firmie ma właściwości dóbr publicznych, wszystkie inne firmy mają dostęp do innowacji wywodzących się z podjęcia decyzji inwestycyjnej przez tę firmę. Te „korzyści zewnętrzne” podnoszą więc ogólny poziom wiedzy w całej gospodarce.

Powyższe przesłanki modelu Romera mają dwie ważne implikacje dla wzrostu gospodarczego. Po pierwsze, ponieważ innowacje są niekonkurencyjne względem siebie, mogą podlegać akumulacji w ujęciu per capita bez żadnych ograniczeń. Po drugie, ponieważ nie jest możliwe całkowite opatentowanie wiedzy, to tworzenie nowej wiedzy wywołuje rozprzestrzenianie się korzyści (tzw. efekty zewnętrzne), które nie mogą być całkowicie zawłaszczone przez podmioty gospodarcze będące ich twórcami. Wnioski płynące z nowych „nowych” modeli wzrostu pozwalają na przeformułowanie roli wiedzy i innowacji w stymulowaniu wzrostu gospodarczego. Uwzględniając powyższe uwarunkowania celem artykułu jest przedstawienie „nowych” modeli wzrostu oraz wskazanie rekomendacji, wpływających z analizy teoretycznej co do znaczenia wiedzy i innowacji dla przebiegu procesów wzrostu gospodarczego.

prof. dr hab. Lech W. ZACHER

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego

Centrum Badań Ewaluacyjnych i Progностycznych

Struktury wiedzy – w gospodarce i w społeczeństwie

Obecny dyskurs na temat wiedzy, gospodarki i społeczeństwa wymaga zdekomponowania tych kategorii oraz ich dalszej precyzacji. Jest to konieczne jeśli chce się wyciągnąć wnioski praktycznie zorientowane.

Pożyteczne się zdaje analizowanie wiedzy w kontekście jej stanu, dziedzin i struktur, kierunków i trendów, a także sposobów jej tworzenia i stosowania (np. Triple Helix, Mode – 2). Modele rozwoju wiedzy powinny integrować obok ww. czynników i aktywności ją kreujących oraz aplikujących także strategię rządów, korporacji, organizacji międzynarodowych (co wynika z tendencji integracyjnych i globalizacyjnych). Istotne jest również uwzględnienie systemowości i sieciowości tworzenia wiedzy, zwłaszcza gdy przybiera ona formę innowacji (technicznych, organizacyjnych, społecznych itp.).

Jak to się odzwierciedla w gospodarce i społeczeństwie? Czy strukturom i sieciom wiedzy odpowiadają struktury i sieci gospodarcze i społeczne – oto pytania. Jak osiągnąć – jeśli nie koherentność – kompatybilność struktur, sieci i rozwoju wiedzy, gospodarki i społeczeństwa? Modele i strategie w tym celu stworzone (dyfuzyjne, adaptacyjne, inkluzywne, dualistyczne, różnych szybkości) będą zróżnicowane w afektach i strukturach, i to od skali lokalnej do globalnej.

Gospodarka oparta na wiedzy w polityce spójności Wspólnoty Europejskiej

Mimo przyjęcia niezwykle ambitnych celów sformułowanych w marcu 2000 roku, i wielkich trudności w ich realizacji w latach następnych, Strategia Lizbońska nadal stanowi zasadniczy program rozwoju Wspólnoty Europejskiej oraz główny punkt odniesienia dla wszystkich polityk, programów oraz inicjatyw wspólnotowych mających na celu doprowadzenie do trwałego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w państwach członkowskich. Dowodem na to jest silne zaakcentowanie roli wzrostu udziału nośników gospodarki wiedzy w osiągnięciu innowacyjności i konkurencyjności europejskiej przestrzeni gospodarczej w długookresowej Polityce Spójności Wspólnoty Europejskiej. W przyjmowanych dokumentach Rada i Komisja Europejska wciąż odwołują się do celów Strategii Lizbońskiej.

Celem opracowania jest analiza nowo powstałych wspólnotowych oraz krajowych dokumentów stanowiących podstawę programowania polityki spójności na lata 2007-2013. Analiza ta odbywa się w kontekście postulatów Agendy Lizbońskiej w obszarze budowania gospodarki opartej na wiedzy. Ważnym elementem opracowania jest próba odpowiedzi na pytanie, w jakim zakresie rzeczywiście próbuje się wciąż wdrażać cele lizbońskie i jakie narzędzia obecnie są wykorzystywane w realizacji tych celów.

Mgr Magdalena Cyrek
Uniwersytet Rzeszowski
Katedra Teorii Ekonomii

Zróżnicowanie strukturalne rozwoju gospodarki opartej na wiedzy w krajach Unii Europejskiej

W opracowaniu przedstawiona zostanie analiza zróżnicowania struktur tworzenia gospodarki opartej na wiedzy w krajach Unii Europejskiej w układzie czterech jej filarów, zaproponowanych przez Bank Światowy w ramach metodologii KAM. Na podstawie udziału poszczególnych obszarów tworzenia gospodarki opartej na wiedzy we wskaźniku syntetycznym KEI, kraje unijne zostaną zaklasyfikowane do grup o podobnych charakterystykach. W tym celu wykorzystane zostaną statystyki dostępne w bazie udostępnianej przez Bank Światowy. W celach klasyfikacyjnych zastosowanie znajdzie taksonomiczna metoda grupowania jaką jest metoda eliminacji wektorów, z wykorzystaniem miary zróżnicowania struktur zaproponowanej przez K. Kukułę. Wyodrębnienie grup krajów o podobnych strukturach tworzenia gospodarki opartej na wiedzy stwarza płaszczyznę wspólnego rozwiązywania problemów związanych z opóźnieniami rozwojowymi w tym zakresie oraz umożliwia identyfikację struktur rozwoju gospodarki opartej na wiedzy cechujących kraje najbardziej zawansowane.

Rafał Żelazny

Akademia Ekonomiczna im. K. Adamieckiego w Katowicach

Katedra Ekonomii, Zakład Koniunktury i Wzrostu Gospodarczego

Wiedza i ICT w rozwoju gospodarczym – propozycja modelowa

Kwantyfikacja opisu mechanizmów funkcjonowania gospodarki opartej na wiedzy oraz ewentualnych implikacji tej koncepcji dla rozwoju gospodarczego wydają się zadaniami tyleż koniecznymi, co skomplikowanymi. W referacie podjęto próbę zbudowania uproszczonego modelu prezentującego wybrane, istotne zależności między autorskim ujęciem koncepcji „nowej gospodarki”, a zmiennymi o kluczowym znaczeniu z punktu widzenia determinowania dynamiki rozwoju gospodarczego w tym aspekcie. Proponowane podejście, ma na celu przynajmniej częściowe wyjście poza proste formułowanie funkcji regresji między wybranym miernikiem poziomu rozwoju a poszczególnymi czynnikami i podjęcie próby łącznego ich potraktowania oraz wpisania w system powiązań charakterystycznych dla gospodarki jako całości¹. Badania przeprowadzono dla gospodarki USA – prekursora koncepcji w latach 1995-2001².

¹ W. Welfe, *Wyzwania dla makromodelowania wynikające z przechodzenia do gospodarki opartej na wiedzy*, [w:] *Unia Europejska w kontekście strategii lizbońskiej oraz gospodarki i społeczeństwa wiedzy w Polsce*, praca zbiorowa pod red. E. Okoń-Horodyńskiej oraz Krzysztofa Piecha, Instytut Wiedzy i Innowacji, Warszawa 2006

² Wybór okresu (1995-2001) jest związany z przypadającą na początek tego przedziału komercyjną ekspansją przeglądarek i Internetu tworzącymi nową jakość w zakresie potencjału ICT oraz ogłoszeniem przez Komitet Datowania Faz Cyklu przy NBER wejścia gospodarki USA w marcu 2001 roku w fazę recesji.

Mechanizm rozwoju sektora wysokiej techniki w warunkach polskiej gospodarki

We współczesnej gospodarce światowej za najbardziej innowacyjne, oparte na wiedzy uznaje się przemysły określone mianem wysokiej techniki. Są to przemysły powstające na styku nauki i przemysłu, bazujące na przetwarzaniu wyników badań naukowych w przemyśle. Wysokie nakłady na działalność badawczą i rozwojową w sektorze wysokiej techniki, ich efekty w postaci zaawansowanych technologicznie dóbr oraz stopień ich wykorzystania do produkcji wyrobów tradycyjnych, determinują poziom efektywności w całej gospodarce. W konsekwencji udział tego sektora w gospodarce w znacznym stopniu określa tempo wzrostu gospodarczego. Z tych powodów produkcja przemysłów wysokiej techniki stanowi najbardziej dynamiczny element współczesnej gospodarki światowej. Niestety w intensywnym rozwoju sektora *high-tech* nie uczestniczy Polska. W przeciwieństwie do gospodarki światowej otwarcie polskiego rynku na konkurencję zagraniczną doprowadziło do likwidacji znacznej części produkcji krajowej w tych przemyślach.

Podstawowym warunkiem zapewnienia w Polsce długookresowego, efektywnego wzrostu gospodarczego jest zatem rozwój przemysłów wysokiej techniki. Jest to kierunek trudny i wymagający, ze względu na występujące opóźnienia technologiczne. Wielu ekonomistów wyraża wręcz pogląd, iż rozwój produkcji wysokiej techniki w Polsce jest niemożliwy. Powodzeniu rozwinięcia produkcji wysokiej techniki w Polsce sprzyjają cechy współczesnej gospodarki światowej takie jak: integracja, otwartość granic, globalizacja, internacjonalizacja produkcji. Celem referatu będzie próba określenia mechanizmu rozwoju sektora wysokiej techniki w warunkach polskiej gospodarki, z uwzględnieniem wewnętrznych oraz zewnętrznych czynników rozwoju.

Dr Sylwia Talar

Akademia Ekonomiczna w Katowicach

Katedra Międzynarodowych Stosunków Ekonomicznych

Rola czynników niematerialnych w rozwoju polskiej gospodarki – na przykładzie sektora przemysłu

Dominująca i stale rosnąca rola czynników niematerialnych we współczesnym procesie rozwoju gospodarczego zmienia warunki konkurencji oraz tworzy nowe, poważne wyzwania dla poszczególnych gospodarek narodowych, a zwłaszcza dla gospodarek słabiej rozwiniętych, do których należy zaliczyć również Polskę. Upowszechnianie paradygmatu gospodarki opartej na wiedzy rodzi także pytania o rolę wiedzy i innowacji w rozwoju polskiej gospodarki.

Celem opracowania jest analiza stopnia wykorzystania niematerialnych czynników produkcji, a w szczególności kapitału ludzkiego oraz szeroko rozumianych innowacji w sektorze polskiego przemysłu. Przedmiotem badań jest przemysł ze względu na rolę, jaką odgrywa on w rozwoju całej gospodarki. Analiza w szczególności obejmuje zmiany struktury produkcji i eksportu polskiego przemysłu według intensywności wykorzystania poszczególnych czynników produkcji oraz poziomu kwalifikacji siły roboczej. W badaniu tym oparto się na dostępnych taksonomiach przemysłu.

Badania prowadzone są na trzecim poziomie dezagregacji danych (tj. grup) według nomenklatury Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na podstawie danych GUS i obejmują lata 1994-2005. Uzyskane wyniki badań pozwolą dokonać oceny zachodzących zmian jakościowych w procesie rozwoju polskiej gospodarki pod kątem tworzenia gospodarki opartej na wiedzy.

Sesja 1B: Wiedza i innowacje w regionach

Innowacyjność regionów Polski na tle regionów UE (w świetle mierników European Innovation Scoreboard)

Celem artykułu będzie ocena poziomu innowacyjności polskich regionów na tle regionów UE z wykorzystaniem grup wskaźników unijnych proponowanych w EIS (*European Innovation Scoreboard*). Dane statystyczne pozwalające ustalić i ocenić poziom innowacyjności pochodzić będą z baz Urzędu Statystycznego UE (Eurostatu). Ze względu na brak badań lub danych na poziomie regionów nie uwzględniono w analizie żadnego wskaźnika z grupy „innowacyjność i przedsiębiorczość”, natomiast dla pozostałych grup wskaźników zebrano dane na temat:

- czynniki stymulujące innowacje:
 - X_1 - absolwenci szkół wyższych na 1000 ludności ogółem w wieku 20-29 lat,
 - X_2 - udział ludności z wykształceniem wyższym jako % w ludności ogółem w wieku 25-64,
 - X_3 - % ludności w wieku 25-64 lat uczestniczącej w kształceniu ustawicznym,
- kreowanie wiedzy:
 - X_4 - wydatki publiczne na B+R w PPS na mieszkańca,
- zastosowania:
 - X_5 - zatrudnienie w usługach (% siły roboczej ogółem),
 - X_6 - zatrudnienie w przemyśle produkcyjnym średnio i wysoko zaawansowanym technicznie (% siły roboczej ogółem),
- własność intelektualna:
 - X_7 - patenty EPO na milion siły roboczej.

Do oceny zróżnicowania poziomu i miejsca polskich regionów wykorzystane zostaną podstawowe statystyki jak: zmienność, rozstęp, średnia, odchylenie standardowe.

Możliwości rozwoju sektora B+R w Polsce i Unii Europejskiej – analiza regionalna

Polityka regionalna w zakresie innowacji od kilku lat odgrywa coraz ważniejszą rolę w kształtowaniu polityki tak poszczególnych państw jak również Unii Europejskiej jako całości. Zdanie sobie sprawy z wielkości potencjału istniejącego w regionach, z ich dużego poziomu świadomości przynależności społecznej, jest kluczową kwestią w kształtowaniu polityki gospodarczej również polityki opartej na wiedzy. Niestety, jeśli przyjrzymy się charakterystykom poszczególnych regionów – nawet znajdujących się na obszarze tego samego państwa – trudno nie zauważyć dzielących je różnic. Różnice te dotyczą zatrudnienia, zaludnienia, struktury produkcji, poziomu rozwoju gospodarczego, obszaru, potencjalnych możliwości i wielu innych czynników. W celu umożliwienia rozwoju niezbędne wydaje się kreowanie regionalnych systemów innowacji. Systemy te opierają się na instytucjach, które poprzez odpowiednie zachęty – bodźce prowadzą do:

- wprowadzania innowacji zwiększających konkurencję gospodarki,
- przekształcenia orientacji gospodarki z surowcowo – kapitałowej na gospodarkę opartą na wiedzy,
- współpracy pomiędzy sektorem produkcyjnym i sektorem B+R.

W Unii Europejskiej (zazwyczaj – w zależności od przyjęcia określonych kryteriów) przyjmuje się istnienie 209 regionów + 41 regionów nowych członków.

Ujęcie regionalne umożliwia porównanie prowadzonej obecnie polityki innowacyjnej w Polsce i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Zaproponowane analizy ilościowe wskazują wyraźnie na różnice w kreowaniu innowacyjności regionów ale również zwracają uwagę na podobieństwa.

dr Agnieszka Bieńkowska, mgr Agnieszka Bojnowska,
Katarzyna Walecka, dr Anna Zabłocka-Kluczka
Politechnika Wrocławska
Instytut Organizacji i Zarządzania

Założenia i wstępne wyniki badań aktywności innowacyjnej organizacji dolnośląskich

Artykuł przedstawia doświadczenia zebrane podczas przedsięwzięcia badawczego, którego celem jest analiza i ocena poziomu (stanu) innowacyjności organizacji Dolnego Śląska (podmiotów gospodarczych i jednostek samorządu terytorialnego) wykonywanego w ramach projektu *Dolnośląskie Centrum Studiów Regionalnych*. W artykule prezentuje się również metodykę badań, definiuje pojęcie porady prognostycznej i omawia narzędzie wykorzystane w procesie badawczym. W końcowej części artykułu wskazuje się na oczekiwane wyniki badań i możliwe ich zastosowania w praktyce gospodarczej jak i celach naukowych.

dr hab. Robert Ciborowski, dr Jerzy Grabowiecki
Uniwersytet w Białymstoku
Zakład Stosunków Ekonomicznych

Czynniki aktywizacji innowacyjnej przedsiębiorstw województwa podlaskiego

Województwo podlaskie nie należy do grupy regionów wysoko innowacyjnych nie tylko w porównaniu z regionami Europy Zachodniej, ale również w porównaniu do głównych regionów Polski. Dystans ten oraz sposoby jego zmniejszenia wydają się obecnie szczególnie ważne.

Niedostatek rozwiązań proinnowacyjnych w tym regionie przejawia się głównie w zakresie tworzenia otoczenia sprzyjającego podejmowaniu decyzji innowacyjnych przez sektor nauki i przedsiębiorców. Istniejące rozwiązania w tym zakresie nie mają charakteru całościowego i stanowią mało skuteczną zachętę dla podejmowania inwestycji o charakterze innowacyjnym, które z reguły związane są z dużym ryzykiem.

Działania innowacyjne w skali regionu powinny obejmować zarówno generowanie innowacji technicznych, jak również ich dyfuzję (transferu techniki). Należy równomiernie rozłożyć znaczenie obu tych elementów i jak się wydaje priorytetowo potraktować wdrażanie.

Problemy innowacyjności i transfery techniki dotyczą głównie małe i średnie firmy (MSP), co w dłuższej perspektywie przekłada się na sytuację regionu i jego pozycję konkurencyjną. Tym samym ważne jest zintegrowanie działań mających na celu zdynamizowanie procesów innowacyjnych oraz zwiększenie efektywności regionu we wdrażaniu otrzymywanych rozwiązań technologicznych. Efektem tego typu działań powinno być przyspieszenie procesu konwergencji technologicznej w ujęciu regionalnym oraz w długim okresie konwergencji technologicznej w skali gospodarki Polski.

Celem artykułu jest analiza kluczowych czynników wpływających na dynamikę rozwoju działalności innowacyjnej przedsiębiorstw województwa podlaskiego oraz przedstawienie możliwych działań w ramach polityki innowacyjnej, które mogłyby ten proces wzmocnić.

W artykule wykorzystano szereg badań przeprowadzonych w ramach projektów IRC (Innovation Relay Center) i PCI (Podlaskiego Centrum Innowacji).

Prof. US dr hab. Piotr Niedzielski
Dr Ireneusz Jaźwiński
Uniwersytet Szczeciński
Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług

Polityka regionalna i innowacje w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa zachodniopomorskiego

Praca przybliży zagadnienia dotyczące innowacji jako czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego regionu na przykładzie województwa zachodniopomorskiego z uwzględnieniem kształtowania i wspierania innowacji w polityce inter- i intraregionalnej. Uwaga została zwrócona na:

- istotę innowacji,
- znaczenie innowacji w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu,
- politykę regionalną w obszarze innowacji i jej współczesne uwarunkowania,
- wspieranie innowacji w województwie zachodniopomorskim.

Innowacyjność przedsiębiorstw gospodarki morskiej w regionie zachodniopomorskim – stan obecny i perspektywy na przyszłość

Badania pokazują, iż gospodarka morska jest jednym z obszarów, który w województwie zachodniopomorskim posiada szczególny potencjał innowacyjnego rozwoju. Historycznie uwarunkowana integracja sektora morskiego z regionem, stanowi podstawę funkcjonowania wielu firm związanych z tą działalnością. Na terenie województwa działa kilka przedsiębiorstw dużych oraz wiele firm małej i średniej wielkości, których funkcjonowanie decyduje w znacznym stopniu o poziomie rozwoju regionu.

Badania poziomu innowacyjności dużych przedsiębiorstw tego sektora w regionie pokazują jednak niską świadomość w tym zakresie. Brak jest spójnych systemów zarządzania innowacjami, a działania w tym obszarze mają w większości charakter intuicyjny. Brak jest rozwiązań systemowych, począwszy od identyfikacji innowacji, poprzez procedury ich wdrażania po pomiar ich efektów. Innowacje mają charakter bierny, a innowacyjność nie jest świadomie postrzeganym celem działań. Innowacyjność nie jest integralną częścią systemu wartości przedsiębiorstw i nie ma odzwierciedlenia zarówno w formalnych dokumentach i procedurach, jak i nieformalnych praktykach. Działania te są ponadto dość mocno zdeterminowane obowiązującymi przepisami prawa, które w dużym stopniu wyznaczają kierunki aktywności.

Wszystko wskazuje jednak na to, że firmy powyższe wykazują wysoki potencjał innowacyjny, co rokuje na poprawę sytuacji w niedalekiej przyszłości. Świadczy o tym dodatkowo wewnętrzne umiejscowienie barier działalności innowacyjnej. Wzrost innowacyjności jest realny tym bardziej, że zostały podjęte inicjatywy mające na celu podniesienie świadomości w zakresie innowacyjności, wskazanie pożądanych kierunków działań, wsparcie transferu technologii oraz rozwój współpracy pomiędzy różnymi podmiotami związanymi z branżą. Cele te mają być dodatkowo wspomagane przez mający się wytworzyć klaster morski w regionie.

Dr Małgorzata Niklewicz-Pijaczyńska

Dr Katarzyna Szalonka

Uniwersytet Wrocławski

Instytut Nauk Ekonomicznych

Ekspansywność czy innowacyjność regionu dolnośląskiego – raport z badań

Przedmiotem rozważań artykułu są przemiany społeczno-gospodarcze na Dolnym Śląsku. W artykule zdefiniowano pojęcie ekspansywności regionu, scharakteryzowano zmienne objaśniające a następnie zaprezentowano zgromadzone dane opisujące rozwój społeczny i gospodarczy regionu. W części pierwszej – we wprowadzeniu omówiono zakres badań. Przedmiotem badań części pierwszej była charakterystyka zmiennych determinujących poziom życia mieszkańców Dolnego Śląska - ludność, jej poziom zatrudnienia, wskaźnik bezrobocia, liczbę nowo zatrudnianych pracowników i zwalnianych, średni poziom płac, ich dynamika przyrostu. Do zmiennych objaśniających zaliczono również grupę danych charakteryzujących gospodarstwa domowe, wyposażenie w środki trwałego użytku, przeciętne miesięczne wydatki, przeciętny rozporządzalny dochód. Przeanalizowano również rozwój handlu i usług w aspekcie wielkości obrotów generowanych przez jej mieszkańców. W części drugiej raportu omówiono czynniki charakteryzujące rozwój podmiotów gospodarczych (przychody, koszty, wyniki finansowe, liczba zatrudnionych, planowane inwestycje, liczba nowo powstałych przedsiębiorstw) oraz zmienne decydujące o potencjale gospodarczym regionu (zasoby kapitału ludzkiego, nakłady na badania i rozwój, liczba studentów i absolwentów uczelni, struktura zatrudnionych). Zakres czasowy prezentowanych danych obejmuje lata 1999-2005.

Wnioski – obserwuje się na podstawie analizy zgromadzonych danych, że region jest ekspansywny, ale nie jest innowacyjny.

Dr Daria Sikorska

Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy

Wiedza i innowacyjność w sektorze MSP w rejonie chojnickim

Małe i średnie przedsiębiorstwa pełnią znaczącą rolę w polskiej gospodarce. Integrują one lokalne zasoby gospodarcze z małymi zespołami ludzkimi. W ten sposób wyzwalają różne formy przedsiębiorczości. Dzięki sektorowi MSP powstają efektywne procesy gospodarcze. Jednak tak znakomita efektywność drobnej przedsiębiorczości nie byłaby możliwa bez odpowiedniej wiedzy posiadanej przez właścicieli firm i ich pracowników oraz wzmożonych procesów wprowadzania innowacji. Odpowiednia wiedza nabywana jest w różny sposób.

Celem artykułu jest sprecyzowanie konkretnych sposobów nabywania wiedzy przez właścicieli i pracowników sektora MSP oraz określenie stopnia wdrażania procesów innowacyjnych w tym sektorze w różnych branżach. W tym celu przedstawione zostaną wyniki badań przeprowadzonych w październiku 2006 roku w celowo wybranych przedsiębiorstwach powiatu chojnickiego prowadzących działalność w różnych branżach.

Sesja 1C: Wiedza i innowacje w przedsiębiorstwach

Dr Robert Wolański

Wydział Zarządzania Uniwersytet Warszawski

Wiedza i innowacje w małych i średnich przedsiębiorstwach – postęp czy stagnacja?

Przedmiotem artykułu jest ukazanie kształtowania się poziomu wiedzy i innowacji w małych i średnich przedsiębiorstwach (MŚP). Celem opracowania jest określenie postawy MŚP w dążeniu do zdobywania potrzebnej wiedzy i dzięki temu stawania się bardziej innowacyjnym, czynników wpływających na tę postawę oraz zachodzących tendencji w zakresie innowacyjności MŚP. Ponadto artykuł przedstawia uwarunkowania zewnętrzne istotne dla innowacyjności MŚP, w tym wynikające z przystąpienia Polski do UE.

prof. dr hab. Krystyna Poznańska
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Katedra Zarządzania Innowacjami

Innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw – stan i czynniki wzrostu

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) odgrywa istotną rolę w gospodarce polskiej. Świadczą o tym takie dane, jak np.³: udział w tworzeniu produktu krajowego brutto (47,9% w 2004 roku, w tym 38,3% małe przedsiębiorstwa, średnie – 9,6%), liczba zatrudnionych (69% ogółu zatrudnionych w gospodarce pracowało w sektorze MSP) oraz stale rosnąca liczba przedsiębiorstw (w 2004 roku było zarejestrowanych 3670915 przedsiębiorstw). Dane te liczby wskazują, że kondycja sektora MSP ma istotne znaczenie dla całości gospodarki, stąd niezwykle ważna jest stała obserwacja jego rozwoju. Można bowiem zauważyć, iż sektor MSP charakteryzuje się wieloma niekorzystnymi cechami, jak np. niską konkurencyjnością, wysoką stopą likwidacji przedsiębiorstw, czy niską innowacyjnością. Z wymienionych cech na szczególną uwagę zasługuje innowacyjność. Wzrost innowacyjności polskich przedsiębiorstw jest podstawowym warunkiem poprawy pozycji konkurencyjnej Polski w świecie i w zintegrowanej Europie. Z tego punktu widzenia niepokojącym jest porównanie innowacyjności małych i średnich polskich przedsiębiorstw na tle przedsiębiorstw krajów wysoko rozwiniętych.

Celem referatu będzie analiza stanu innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw oraz wskazanie najważniejszych czynników jej wzrostu.

Dla tych potrzeb niniejszego referatu przyjęto klasyfikację czynników wzrostu innowacyjności na wewnętrzne, zależne od samej firmy, oraz zewnętrzne, na które składa się najbliższe otoczenie firmy oraz makro otoczenie, krajowe i globalne.

³ Raport o stanie sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Polsce w latach 2004-2005, PARP, Warszawa 2006, s. 13-16.

mgr inż. Bartłomiej Moszoro
Akademia Rolnicza w Szczecinie
Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwami

Zdolność przedsiębiorstw do uczenia się a innowacyjność

Innowacyjność przedsiębiorstw uznawana jest obecnie jako jeden z czynników umożliwiających osiągnięcie przewagi konkurencyjnej w obecnych uwarunkowaniach gospodarki opartej na wiedzy (GOW). Podstawą działań innowacyjnych o charakterze organizacyjnym a także technicznym przedsiębiorstw są procesy organizacyjnego uczenia się.

Referat przedstawia analizę wyników zdolności uczenia się 361 przedsiębiorstw województwa zachodniopomorskiego podzielonych na grupy według kryteriów innowacyjności pochodzących z podręcznika OSLO. Istotność statystyczną wyodrębnionych merytorycznie grup przedsiębiorstw potwierdzono za pomocą testów statystycznych.

dr inż. Robert Golej

Akademia Ekonomiczna im O. Langego we Wrocławiu

Katedra Analizy i Diagnostyki Ekonomicznej

Małe i średnie przedsiębiorstwa jako element procesu dyfuzji wiedzy i innowacji

Podjęte w artykule kwestie dotyczą zdolności przedsiębiorstw sektora MSP do absorpcji wiedzy i innowacji. Celem artykułu jest próba odpowiedzi na pytanie w jaki sposób przedsiębiorstwa sektora MSP mogą poprawić w sposób systemowy swoją aktywność innowacyjną, a co za tym idzie konkurencyjność. Dyskusja prowadzona jest w świetle rozważań teoretycznych dotyczących związku konkurencyjności i innowacyjności oraz wpływu firm sektora MSP na rozwój gospodarczy. Treść artykułu oparta jest na badaniach empirycznych firm sektora MSP oraz badaniach literaturowych. W części pierwszej – wprowadzającej – dokonano przeglądu literatury uzasadniającej podjęcie tematu. Część druga jest przejściem pomiędzy problematyką wzrostu gospodarczego, a innowacyjnością firm sektora MSP. W tej części artykułu, w szczególności odniesiono się do potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw. W kolejnej części, zaprezentowano wyniki badań empirycznych oraz wywiedzione z nich wnioski. W końcowej części artykułu na bazie wyników badań oraz rozważań teoretycznych wyselekcjonowano czynniki o szczególnym znaczeniu dla innowacyjności MSP oraz zaproponowano możliwe do zastosowania narzędzia poprawy ich systemowej zdolności do absorpcji wiedzy i innowacji.

dr Agnieszka Budziewicz-Guźlecka
dr Anna Drab-Kurowska
Uniwersytet Szczeciński
Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług

Zarządzanie wiedzą w dobie nowej gospodarki

W artykule zaprezentowano znaczenie wiedzy w epoce globalizacji i Internetu w przedsiębiorstwach usługowych. Należy to traktować zarówno jako zasób, bogactwo i kapitał jednocześnie. Tempo zachodzących przemian gospodarczych oraz procesy i zjawiska występujące w zmieniającym się otoczeniu, implikują, a nawet wymuszają potrzebę zrozumienia istoty i ogromnego znaczenia zastosowania wiedzy. Dla współczesnych przedsiębiorstw usługowych, które chcą przetrwać oraz mieć szansę na dalszy rozwój, wiedza powinna stanowić kluczowy zasób strategiczny. Oznacza to potrzebę opracowania oraz implementacji systemu zarządzania wiedzą w każdym obszarze działalności organizacji, jako procesu integrującego, będącego wyznacznikiem realizacji przyjętych celów strategicznych.

dr hab. Prof. UG Jacek Rybicki

Uniwersytet Gdański

Wydział Zarządzania

dr Beata Pawłowska

Wyższa Szkoła Zarządzania w Kwidzynie

Transfer wiedzy konsekwencją współpracy koncernów globalnych z małymi i średnimi przedsiębiorstwami

Funkcjonowanie współczesnych przedsiębiorstw w coraz większym stopniu zależy od efektywnego wykorzystania wszelkich dostępnych zasobów. Wiedza posiadana przez przedsiębiorstwo stanowi jeden z kluczowych czynników wzrostu konkurencyjności na rynku. Przedsiębiorstwa świadome postępującego procesu globalizacji w wielu przypadkach decydują się na współkonkurencję, która umożliwia zmiany jakościowe. Zmiany te możliwe są dzięki współpracy małych i średnich przedsiębiorstw z globalnymi koncernami. Celem artykułu jest ukazanie korzyści jakie wynikają z transferu wiedzy z koncernów globalnych do sektora MSP.

Joanna Paliszkiewicz

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego

Katedra Ekonomiki i Organizacji Gospodarstw Rolniczych

Przepływ wiedzy w małych i średnich przedsiębiorstwach

Streszczenie: Referat oparty będzie na wynikach badań przeprowadzonych na terenie województwa śląskiego w 511 małych i średnich przedsiębiorstwach. Przeanalizowane zostaną problemy związane z transferem wiedzy w tych przedsiębiorstwach.

dr Maria Aluchna
mgr Beata Mierzejewska
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Katedra Teorii Zarządzania

Formułowanie i komunikowanie strategii w kontekście zarządzania wiedzą

Formułowanie i komunikowanie strategii należy do najważniejszych elementów zarządzania przedsiębiorstwem, często decydującym o porażce lub sukcesie na rynku. Proces budowania strategii jest szczególnie istotny w kontekście zarządzania wiedzą, gdyż spójny system - z jednej strony - zapewnia możliwości wykorzystywania informacji pracowników pierwszej linii będących w bezpośrednim kontakcie z klientem, a z drugiej strony wspiera system motywacyjny i komunikację wewnątrz firmy. Niniejszy artykuł analizuje proces formułowania i komunikowania strategii w kontekście zarządzania wiedzą (ze szczególnym uwzględnieniem problematyki transferu wiedzy wewnątrz organizacji), prezentując wyniki pilotażowego badania na próbie wybranych polskich przedsiębiorstw. Wstępne wyniki wskazują na znaczne rozbieżności między szczeblem strategicznym, taktycznym i operacyjnym odnośnie oceny, udziału i przebiegu procesu budowania strategii.

Agnieszka Bojnowska
Politechnika Wrocławska
Honorata Dudek-Frysiak
Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

Nowe metody promocji jako innowacja organizacyjna i produktowa? Case study polskiego portalu finansowego

Artykuł zawiera przegląd nowatorskich form rodzajów promocji w internecie, a także przedstawia analizę przebiegu ich wdrożenia i ocenę efektów uzyskiwanych dzięki ich zastosowaniu na przykładzie polskiego portalu finansowego. Prześledzony zostaje także ich wpływ na wzrost konkurencyjności w podmiocie. Jednocześnie autorki artykułu podnoszą kwestię zaliczania działań promocyjnych do innowacji organizacyjnych i produktowych, wpływających na wzrost konkurencyjności w organizacji. W końcowej części artykułu wskazuje się na formy promocji, których zastosowanie może stanowić innowację organizacyjną lub produktową w podmiocie.

Sesja 2A: Teoria innowacji i polityka innowacyjna

dr Anna Woźniak

SGGW

Katedra Nauk Humanistycznych

Wiedza i innowacje jako źródło przewagi konkurencyjnej

Tworzenie i podtrzymywanie przewagi konkurencyjnej całej gospodarki oraz poszczególnych przedsiębiorstw, stanowi współcześnie niezbędny warunek przetrwania i rozwoju.

W opracowaniu planuję zająć się następującymi zagadnieniami:

- ❖ Wpływ wiedzy i innowacyjności na rozwój gospodarczy.
- ❖ Rola innowacji w budowaniu przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw.
- ❖ Uwarunkowania innowacyjności i konkurencyjności gospodarki i przedsiębiorstw w Polsce.
- ❖ Potrzeba i sposoby wspierania innowacyjności.

Opracowanie będzie miało charakter bardziej teoretyczny i analityczny.

prof. dr hab. Kazimierz Meredyk
Uniwersytet w Białymstoku
Katedra Ekonomii Politycznej

Naturalna Stopa Wzrostu Innowacyjności

Problemem gospodarki polskiej jest względnie niski poziom innowacyjności. Za granicą sprzedaje się rocznie tylko kilka licencji. Na przykład, w 1996r. – 6, w 2000r. – 7, w 2003r. – 7.4 Jeśli pamiętać, że innowacyjność pozostaje głównym czynnikiem postępu technicznego, to problem sprowadza się do niedostatecznej dynamiki efektywności. Skutek jest taki, że przeciętny poziom wydajności pracy w gospodarce polskiej jest, od setek lat, niższy 2-3-krotnie od wydajności osiąganey w gospodarkach przodujących.

Główną przyczyną jest brak zapotrzebowania na innowacje i ich wysokie koszty. Równocześnie dostępne i tanie są imitacje. Czy możliwe jest więc, jak to się często przyjmuje, kreowanie określonej polityki innowacyjnej a tym samym zwiększanie tempa wzrostu efektywności gospodarowania przez programowanie strumienia innowacji ? Otóż nie, ponieważ tempo wzrostu innowacyjności zależne jest od struktury technicznej danej gospodarki. W tym sensie ma ono charakter naturalny.

Inaczej biorąc, w gospodarce otwartej, poziom i dynamika innowacyjności są raczej rezultatem a nie czynnikiem procesu wzrostowego. Jak wszystkie inne towary, również innowacje są produktem kreowanym przez mechanizm rynkowy a dynamika i profil strumienia innowacji wyrasta z gry popytu i podaży. Innowacyjność gospodarki polskiej pozostanie więc, w najbliższym okresie, na stosunkowo niskim poziomie.

⁴ Rocznik Statystyczny RP 2005, GUS, Warszawa 2005, s. 433.

Działalność innowacyjna i jej ograniczenia w polskiej gospodarce

Budowanie gospodarki i społeczeństwa wiedzy w polskich warunkach, wynikające z przyjęcia strategii lizbońskiej oraz tendencji globalnych, jest ogromnym wyzwaniem.

W opracowaniu skoncentrowano się na jednym z aspektów tej problematyki, a mianowicie na istocie działalności innowacyjnej, przyczynach i celach jej podejmowania. Zarysowano układ podstawowych determinant działalności innowacyjnej w ujęciu interdyscyplinarnym, uwzględniającym m.in. kwestie społeczne, ekonomiczne, technologiczne, instytucjonalne oraz naturalne, które zostały również odniesione do polskich realiów.

Polska gospodarka nie jest innowacyjna. Można sformułować wiele zaleceń pod adresem podmiotów mikroekonomicznych i makroekonomicznych, jednostek związanych z działalnością badawczo-rozwojową oraz wdrożeniami innowacji. Możliwość dokonania głębokich zmian instytucjonalnych jest jednak ograniczona przede wszystkim dostępnością środków finansowych oraz inercją całego systemu społecznego.

mgr Joanna Prystrom
Politechnika Białostocka
Katedra Ekonomii i Nauk Społecznych

Polityka innowacyjna i ośrodki wspierania innowacji w Polsce

Od ponad dwóch dekad przedsiębiorczość i towarzyszące im innowacje są postrzegane za jedno z najistotniejszych sił napędowych krajowej gospodarki. Rozwój gospodarki zarówno lokalnej, krajowej, jak i światowej jest uzależniony między innymi od zastosowanych nowości, ulepszeń, a poprzez to wyższej jakości. W rezultacie prowadzi to do podwyższenia jakości, stopnia rozwoju i konkurencyjności gospodarczej.

Niniejszy referat będzie miał na celu wprowadzenie do tematyki innowacji i polityki innowacyjnej. Znajdą się tam różne odmiany innowacji, główne założenia polityki innowacyjnej, itp. Ponadto w artykule zostaną zamieszczone informacje o ośrodkach wdrażających innowacje, bez których – nie ukrywając – kwestia, odgrywających tak kluczową rolę w rozwoju gospodarczym kraju, innowacji mogłyby mieć trudności z „ujrzeniem światła dziennego”.

Współpraca sieciowa i niedopasowanie instytucjonalne w zarządzaniu funduszami strukturalnymi Unii Europejskiej w Polsce

Niniejszy artykuł jest próbą odniesienia problemów wdrażania funduszy strukturalnych w Polsce do teoretycznej koncepcji współpracy sieciowej oraz zjawiska niedopasowania instytucjonalno-organizacyjnego. Podstawowe zasady i reguły wdrażania funduszy strukturalnych w państwach członkowskich są określone w rozporządzeniach unijnych, zwłaszcza w Rozporządzeniu Rady UE 1260/99. Z przepisów tych oraz z wieloletnich doświadczeń zarządzania funduszami strukturalnymi w UE, wynika między innymi wymóg tworzenia na każdym szczeblu wdrażania funduszy sieci współpracy opartych na zasadzie partnerstwa. Państwa członkowskie są więc zobowiązane do tworzenia warunków odpowiednich dla rozwoju tzw. współpracy sieciowej, w której wzajemnie zależni od siebie uczestnicy współdziałają dla realizacji wspólnego celu.

Artykuł może być przyczynkiem do pogłębionych badań nad instytucjonalną adaptacją i dostosowywaniem struktur w Polsce do wymogów unijnych w tzw. procesie europeizacji. Należy obserwować rozwój dalszych wydarzeń w tym zakresie i próbować szukać odpowiedzi na pojawiające się pytania:

- ❖ Jak będą zachowywać się podmioty lokalne skłaniane przez regulacje funduszowe do współdziałania?
- ❖ Jak będzie budowana prawna podstawa tej współpracy na szczeblu państwowym?
- ❖ Innymi słowy, czy i jak będzie redukowana luka instytucjonalna opisana w niniejszym artykule?
- ❖ Czy w procesie zmian i dostosowań krajowego prawa, struktur i systemów odnoszących się do wdrażania funduszy pomiędzy podmiotami różnych szczebli będzie więcej kooperacji czy konfrontacji?

Sesja 2B: Regionalne systemy innowacji

dr Małgorzata Dziembała

Akademia Ekonomiczna im. K. Adamieckiego w Katowicach

Katedra Międzynarodowych Stosunków Ekonomicznych

Znaczenie Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego dla tworzenia nowoczesnej i konkurencyjnej gospodarki regionu

Konkurencyjność gospodarek regionalnych jest określona także poprzez ich zdolność do absorpcji i tworzenia innowacji. Celem artykułu jest analiza potencjału województwa śląskiego w zakresie kapitału ludzkiego oraz małych i średnich przedsiębiorstw – tj. tych czynników, które kształtują potencjał innowacyjny regionu. W tym kontekście wskazano na Regionalną Strategię Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, w ramach której wdrażane działania – współfinansowane ze środków funduszy strukturalnych UE, powinny przyczynić się do tworzenia środowiska innowacyjnego, podniesienia konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw zlokalizowanych w regionie a w rezultacie do zbudowania regionalnego systemu innowacji, tak aby sprostać wyzwaniom gospodarki opartej na wiedzy.

dr Arkadiusz Świadek
Uniwersytet Szczeciński
Instytut Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw

Technologia i przestrzeń a innowacyjność przemysłu w regionach polskich

Przestrzeń i technologia stanowią kluczowe determinanty innowacyjności przemysłu w krajach wysoko rozwiniętych gospodarczo. Czy analogiczne prawidłowości zachodzą w polskich uwarunkowaniach? To badanie dowodzi istotności przestrzeni, czasu, technologii czy wielkości przedsiębiorstw dla każdego regionalnego systemu innowacyjnego. Z tego powodu czynniki te powinny stanowić nieodłączny element każdej strategii innowacyjnej w Polsce.

Informacje zawarte w tym opracowaniu powinny przyczynić się do poprawy jakości realizowanych w kraju regionalnych strategii innowacyjnych, bowiem żadna z przygotowanych nie uwzględniała uwarunkowań przestrzennych w stymulowaniu innowacyjności przedsiębiorstw. To również przesłanie dla władz szczebla krajowego kształtującego kierunki wspierania powstawania nowych wyrobów i technologii, oraz podejmującego próby koordynacji działań na tym poziomie agregacji.

mgr Grzegorz Tchorek
mgr Artur Woźniakowski
Uniwersytet Warszawski – Wydział Zarządzania

Rola Regionalnych Strategii Innowacji w procesie rozwoju klastrów

W świetle nowych nurtów teorii lokalizacji znaczna część interakcji pomiędzy podmiotami, w wyniku której tworzy się środowisko innowacyjne, zachodzi na poziomie lokalnym. Bliskość i zaufanie podmiotów gospodarujących we wzajemnym sąsiedztwie zwiększają bowiem efektywność działania (Olejniczak 2003, Szultka 2004). W warunkach niskiej sprawności instytucji rynkowych, a często ich deformacji i braku zaufania społecznego, jednym ze skuteczniejszych działań wspierających rozrastanie się klastrów i ich sprawniejsze funkcjonowanie będą te w zakresie redukcji ryzyka asymetrii informacji, poprzez kształtowanie odpowiednich zachowań podmiotów lokalnych w zakresie stymulowania dialogu i współpracy. Do miana kompleksowych narzędzi analizy lokalizacji, rozwoju regionu ale również instrumentów kreowania środowiska sprzyjającego wzajemnej kooperacji i współpracy aspirują ewoluujące RSI. Jedną z często podkreślanych słabości RSI jest zbyt słabe zaakcentowanie rozwoju i stymulowania powstawania klastrów.

Celem referatu jest zdefiniowanie warunków jakie tworzą RSI dla rozwoju klastrów w regionach. W poszukiwaniu źródeł rozwoju środowiska innowacyjnego oraz kanałów transmisji innowacyjności szczególnie istotne będzie określenie roli jaką pełnią tzw. *kompleksy gospodarcze*, ukierunkowane na wspomaganie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz stwarzanie warunków sprzyjających transfer i komercjalizację technologii.

Referat składa się z trzech części. W pierwszej dokonano identyfikacji struktur klastrowych oraz ich znaczenia dla rozwoju lokalnego. W drugiej dokonano oceny na ile zidentyfikowane w poszczególnych regionach klastery mają charakter samorzutny a na ile były wspierane przyjaznymi uwarunkowaniami instytucjonalnymi. Trzecia część stanowi propozycje mechanizmów i rozwiązań stymulujących rozwój klastrów oraz rekomendacje dla aktorów społeczności lokalnych oraz RSI.

AUTOR	SZUDRA Paweł, mgr
UCZELNIA	 Zakład Zarządzania Strategicznego Uniwersytet Zielonogórski
TEMAT ARTYKUŁU	Analiza i ocena atrakcyjności miast regionu lubuskiego – diagnoza strategiczna rozwoju regionalnego systemu innowacyjnego
STRUKTURA	Wstęp <ol style="list-style-type: none"> 1. Charakterystyka ekonomiczno-inwestycyjna regionu lubuskiego 2. Regionalne systemy innowacyjne 3. Klasy atrakcyjności miast województwa lubuskiego 4. Wnioski końcowe
STRESZCZENIE	<p>Artykuł zawiera analizę i ocenę atrakcyjności regionu lubuskiego przeprowadzoną za pomocą metodologii Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową. Badane cechy analizy są istotnymi czynnikami systemu innowacyjnego. Wyniki przeprowadzonej analizy mają zasadnicze znaczenie w kształtowaniu regionalnego systemu innowacyjnego oraz stanowią źródło wiedzy gospodarczej z zakresu poziomu rozwoju regionalnego miast.</p>
Miejscowość	Zielona Góra

dr Tadeusz Kowalewski
Politechnika Białostocka
Katedra Marketingu i Przedsiębiorczości

Rola uczelni w procesie innowacyjności produktu lokalnego

Uczelnia oprócz wypełniania zadań dydaktyczno-naukowych częstokroć pełni ważną rolę w środowisku lokalnym jako promotor produktu lokalnego. Produkt lokalny w procesie innowacyjności powinien doprowadzić do zmian usprawniających życie społeczności lokalnej. Uczelnia poprzez kształcenie studentów przyczynia się do wzrostu kapitału intelektualnego i społecznego społeczności lokalnej. Absolwenci szkół wyższych są potencjalnymi innowatorami w swoich środowiskach zawodowych i społecznych. Ich wiedza i umiejętności przyczyniać się mogą do wzrostu świadomości społecznej i pokonywania bezradności społecznej. Innowacyjność jest kluczem sukcesu społeczno-gospodarczego tzw. „ściany wschodniej”, która stoi przed ogromną szansą likwidacji nierówności ekonomicznych i wyrównaniu szans rozwojowych między Polską wschodnią i zachodnią. Zdynamizowanie współpracy między sektorem naukowo-badawczym a biznesem jest podstawowym warunkiem tego rozwoju. Rozwój może dokonać się poprzez promocję produktów lokalnych i wypracowanie ich marki. Autor zamierza na przykładzie województwa podlaskiego ukazać proces innowacyjności przy wsparciu wyższych szkół, które dynamizują proinnowacyjne postawy społeczności lokalnej. Temu celowi będzie służyć analiza Regionalnej Strategii Innowacji województwa Podlaskiego, której autor abstraktu jest współautorem.

Sesja 2C: Technologie teleinformatyczne i biotechnologie

mgr inż. Michał Żebrowski
Politechnika Warszawska
Instytut Organizacji Systemów Produkcyjnych

Charakterystyka aktywności innowacyjnej małych i średnich firm informatycznych w Polsce

O konkurencyjności na poziomie mikro- i makroekonomicznym w coraz większym stopniu decyduje we współczesnym świecie innowacyjność. Znaczenie tego czynnika wzrasta jeszcze bardziej w branży takiej jak informatyka. Choć wydaje się, że główne trendy w informatyce wytyczają globalne korporacje to i mniejsze firmy mogą mieć swój znaczący udział w dostarczaniu rozwiązań nowatorskich.

Opracowanie dotyczy rynku informatycznego w Polsce – branży o największej innowacyjności w kraju, ale także o dużym i nie do końca jeszcze wykorzystanym potencjale. Obiektem badań są małe i średnie przedsiębiorstwa dostarczające produkty i usługi informatyczne. Celem badań jest określenie charakteru aktywności innowacyjnej firm informatycznych sektora MSP (Małych i Średnich Przedsiębiorstw). Badanie ma formę ankiet skierowanych do wybranej grupy przedsiębiorstw (badanie w oparciu o grupę celową). Wyniki ankiet pozwalają wnioskować o strukturze procesu innowacyjnego oraz o zasadniczych problemach i potrzebach w działalności innowacyjnej firm informatycznych sektora MSP.

Dr Piotr Ładny
Uniwersytet Szczeciński
Katedra Ekonomiki i Organizacji Telekomunikacji

Rozwój telefonii mobilnej jako czynnik wspierający upowszechnianie się technologii informacyjnych w Polsce

W artykule przedstawione zostaną podstawowe informacje dotyczące sytuacji oraz kierunków rozwoju na polskim rynku telefonii mobilnej. Zaprezentowane zostaną najważniejsze czynniki wpływające na rozwój i powszechność wykorzystania usług telefonii mobilnej, w tym: wzrost konkurencji na rynku, innowacyjność operatorów w zakresie nowych technologii i modeli biznesowych oraz działania regulatora rynku telekomunikacyjnego.

W kontekście zaprezentowanych informacji wskazane zostanie rosnące znaczenie jakie usługi telefonii komórkowej, w tym szczególnie usługi o wartości dodanej (np. dostęp do Internetu, serwisy informacyjne czy usługi oparte na lokalizacji użytkownika) odgrywają w życiu społecznym i gospodarczym.

mgr Krzysztof Kowalczyk
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Katedra Informatyki Gospodarczej

Otwarty model produkcji (peer-production) jako szansa rozwoju technologicznego polskich przedsiębiorstw

Rozwój oprogramowania o otwartym kodzie źródłowym, a następnie przeniesienie tego modelu na projekty internetowe (np. Wikipedia) czy też na dobra kultury (licencja *creative commons*) pokazują, że pojawił się nowy model produkcji dóbr o wysokiej, porównywalnej z produktami wytworzonymi w tradycyjnym modelu jakości (Linux *versus* Microsoft Windows, OpenOffice *versus* Microsoft Office, Wikipedia *versus* Britannica).

Dla europejskich, a szczególnie polskich firm działających w obszarze technologii informacyjnych i nowych mediów cyfrowych zastosowanie otwartego modelu produkcji może być szansą na uczestnictwo w innowacyjnych projektach o globalnym zasięgu (produkcja oprogramowania) lub na konkutowanie na rynkach zdominowanych przez międzynarodowe konglomeraty (produkcja i dystrybucja muzyki i filmów).

Wskazane byłoby stworzenie rozwiązań instytucjonalnych promujących zastosowania otwartego modelu produkcji, w celu upowszechnienia wiedzy o nim wśród polskich przedsiębiorców.

Aleksander Kowalczyk
Intel Technology Poland

Technologia „Wiki” jako mechanizm budowania społeczeństwa i organizacji opartych na wiedzy

Idea Wiki, realizowana m.in. przez największą światową encyklopedię „Wikipedia”, istnieje niedługo, a już stała się symbolem ogólnodostępnej wiedzy człowieka. Niniejsze opracowanie podejmuje próbę analizy korzyści, jakie może dać zastosowanie Wiki w organizacjach i społecznościach opartych na wiedzy.

Dr Alojzy Morzyniec
Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie
Zakład Filozofii

Inżynieria genetyczna a rozwój biotechnologiczny

W moim referacie pragnę zasygnalizować znaczenie i ogromny wpływ na kierunki rozwojowe współczesnej biotechnologii gwałtownie rozwijającej się inżynierii genetycznej. Biotechnologia oparta na inżynierii genetycznej staje się w wysokorozwiniętych państwach coraz ważniejszym składnikiem nowoczesnego przemysłu żywnościowego, farmaceutycznego, hodowlanego i medycznego.

Odgrywa także wzrastającą rolę w produkcji paliw i w ochronie naturalnego środowiska życia człowieka. W referacie skupiam się na ekspozycji niektórych bezprecedensowych osiągnięć biotechnologicznych. Wskazuję na ich dobre i złe strony, zwłaszcza wobec dość powszechnych obaw przed np. spożywaniem transgenicznej (zmodyfikowanej genetycznie) żywności. Obawy te składają się na ważne przyczyny hamujące w naszym kraju rozwój przemysłu biotechnologicznego. Może to w przyszłości skutkować wieloma brakami, zwłaszcza w odniesieniu do biologicznej kondycji człowieka i jego możliwości w ochronie środowiska.

Sesja 3A: Wspieranie innowacyjności w latach 2007-13

Prezentacje referatów, prowadzi: **prof. Urszula Płowiec**

1. **Karolina Leib** (European Commission): Policies to foster R&D and innovation
2. **Edyta Smolarska** (MRR): Prezentacja Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-13
3. **Barbara Kaśnikowska** (PARP): Wspieranie polityki innowacyjnej w Polsce w latach 2007-13
4. **Krzysztof Głomb** („Miasta w Internecie”): Innowacyjne rozwiązania ICT motorem rozwoju regionalnego – nowy priorytet polityki spójności Wspólnot Europejskich
5. **Michał Górzyński** (CASE-Doradcy): Wybrane wyniki ewaluacji PO IG
6. **Wojciech Cellary** (AE w Poznaniu): Program „Cyfrowa Polska dla każdego”
7. **Andrew Pinder** (Gov3): Evaluation of the Priority 7 of PO IG

Sesja 3B: Nauka i edukacja dla innowacji w Polsce

Prezentacje referatów prowadzi: **prof. Andrzej Matczewski**

1. **Maciej Żylicz**: Polityka naukowa państwa – głos w dyskusji
2. **Jerzy Wiśniewski**: Evidence-based education policy research oraz referat Toma Schullera (OECD): Capacity building in educational research: sketching an international picture
3. **Andrzej Matczewski**: *Foresight* technologiczny – czy określa siły motoryczne i bariery w rozwoju gospodarki?

mgr Krzysztof Mieszkowski
Instytut Wiedzy i Innowacji

SPO-WKP 2004-2006 a PO IG 2007-2013 – wsparcie innowacyjności polskiej gospodarki przez sferę B+R z wykorzystaniem funduszy strukturalnych

Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw na lata 2004-2006 ma za zadanie wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw. Działanie 1.4 tego programu ma na celu zacieśnienie więzi między sferą badawczo-rozwojową a gospodarką.

Celem referatu jest przedstawienie faktycznej realizacji Działania 1.4 SPO-WKP i próba odpowiedzi na pytanie, czy inwestycje oraz przedsięwzięcia badawcze, które są dofinansowane przynoszą oczekiwane efekty oraz próba zastanowienia się czy PO IG w części dotyczącej sfery B+R w kontekście doświadczeń poprzedniego programu może efektywnie przyczynić się do rozwoju innowacyjnej polskiej gospodarki.

Odpowiedzi na pytania zostanie oparta na analizie z przebiegu realizacji projektów w ramach Działania 1.4 SPO-WKP, a w oparciu o wyniki tej analizy zostaną przedstawione Priorytety 1 i 2 PO IG.

Polski system innowacji w obszarze informatyki - analiza bibliometryczna

Referat analizuje polski system innowacji w obszarze informatyki, koncentrując się na działalności badawczej polskich specjalistów. Przedmiotem prezentowanych badań jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy powszechnie dyskutowane umiejętności programistyczne polskich studentów kierunków informatycznych znajdują odzwierciedlenie w akademickich badaniach i rozwoju innowacyjnych technologii informatycznych. Krytyczne głosy dochodzące z polskich przedsiębiorstw informatycznych sugerują, że kształcimy ekspertów od konstruowania algorytmów i rozwiązywania abstrakcyjnych problemów, którzy jednak nie mają na uczelniach kontaktu z najnowszymi technologiami, ani popularną w krajach zachodnich problematyką badawczą. Niniejszy artykuł weryfikuje te opinie, prezentując dane empiryczne, dotyczące polskich zainteresowań badawczych, szczególnych kompetencji, jak również niedoborów wiedzy w obszarze nauki o informatyce.

W oparciu o bazę międzynarodowych artykułów z obszaru nauk technicznych INSPEC przeprowadzono analizy bibliometryczne, dotyczące m.in.:

- ❖ pozycji Polski w porównaniu z innymi krajami, aktywnymi w badaniach w obszarze informatyki
- ❖ zainteresowań badawczych polskich informatyków, skontrastowanych z globalnymi tendencjami, w tym najpopularniejszymi tematami badawczymi i szczególnie obiecującymi komercyjnie nowymi technologiami (zdyfikowanymi w oparciu o raporty firmy badawczej Gartner) - aktywności badawczej poszczególnych polskich ośrodków akademickich i firm prywatnych

dr Wojciech Burzyński

Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego, Warszawa

Działalność badawczo-rozwojowa zagranicznych przedsiębiorstw przemysłowych oraz inwestorów zagranicznych w Polsce

Porównanie intensywności działalności badawczo-rozwojowej (B+R) obejmowało trzy grupy przedsiębiorstw: firmy z poszczególnych krajów Unii Europejskiej, z krajów spoza Unii Europejskiej oraz przedsiębiorstwa zagraniczne inwestujące w Polsce. Intensywność działalności B+R inwestorów zagranicznych zakładających w Polsce swoje centra naukowo-badawcze jest znacznie wyższa niż pozostałych inwestorów.

Intensywność działalności B+R firm unijnych i spoza UE jest silnie zróżnicowana. Wskaźnik ten może być stosowany w ocenach atrakcyjności zagranicznych przedsiębiorstw już inwestujących oraz zamierzających inwestować w Polsce.

mgr Izabela Kijeńska
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Kolegium Analiz Ekonomicznych
Dzienne Studia Doktoranckie

Działalność innowacyjna jednostek badawczo-rozwojowych, uczelni wyższych i instytutów Polskiej Akademii Nauk sektora nauk technicznych

Celem badania jest wskazanie relacji zachodzących w państwowym sektorze badawczo-rozwojowym oraz opisanie ewentualnych kierunków zmian w jednostkach zajmujących się naukami technicznymi.

Końcowym etapem opisowej analizy danych finansowych i dotyczących zatrudnienia jest próba stworzenia typologii jednostek oraz wskazanie na jej podstawie typów jednostek najbardziej aktywnych na polu działalności innowacyjnej. Pozwoli to na pokazanie stanu rozwoju badań naukowych prowadzonych w ramach nauk technicznych w nawiązaniu do tworzenia w Polsce gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach.

W referacie przedstawione będą relacje pomiędzy sposobem finansowania jednostek naukowych (nakładami i przychodami) na działalność badawczo-rozwojową oraz zatrudnieniem w tych jednostkach osób prowadzących badania. Badania obejmują polskie jednostki naukowo-badawcze o charakterze publicznym, podlegające Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Wykorzystane w badaniu zmienne oraz ich wartości pochodzą z kwestionariusza Ankiety Jednostki za lata 2000-2004 rocznej, cyklicznej ankiety przeprowadzanej przez Ośrodek Przetwarzania Informacji na zlecenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Uczelnie ekonomiczne w procesie podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw: nowe warunki, nowe możliwości

W pierwszej części opracowania wskazano na rolę wyższego szkolnictwa w procesie budowania gospodarki opartej na wiedzy. Artykuł podejmuje próbę analizy otoczenia biznesu, które tworzą między innymi wyższe uczelnie ekonomiczne i jego wpływu na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw. Wskazane zostały możliwości, jakie w tym względzie stwarzają: Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013, Projekt „Wędka Technologiczna”, oraz Siódmy Program Ramowy Unii Europejskiej (szczególnie priorytet 8 „Nauki społeczno-ekonomiczne i humanistyczne”).

Opisane zostały działania podejmowane ostatnio przez Akademię Ekonomiczną w Krakowie zmierzające do wykorzystania tych możliwości, do których należały m.in. stworzenie Zespołu Międzynarodowych Programów Badawczych oraz Akademickiego Centrum Kariery, nadanie statusu Centrum Doskonałości, rozwój *distance learning*, wyodrębnienie w strukturze organizacyjnej jednostek odpowiedzialnych za pozyskiwanie funduszy unijnych, wprowadzenie do programu studiów przedmiotu „Konsulting w pozyskiwaniu funduszy Unii Europejskiej”.

Struktura artykułu:

- Szkolnictwo wyższe w gospodarce opartej na wiedzy.
- Fundusze unijne jako akcelerator współpracy wyższych uczelni i przedsiębiorstw.
- Wybrane inicjatywy wzmacniające kooperację Akademii Ekonomicznej w Krakowie z jednostkami gospodarczymi.

Sesja 3C: Społeczeństwo wiedzy – nowe wyzwania

dr Iwona Janowska

Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku

Katedra Ekonomii

Wpływ kapitału ludzkiego na konkurencyjność gospodarki

Artykuł porusza problem konkurencyjności polskiej gospodarki, rozumianej jako zdolność do wzrostu oraz dostosowywania struktury ekonomicznej kraju do zmieniającej się struktury gospodarki światowej i światowego popytu. Ewolucja gospodarki światowej polegająca na przechodzeniu od wytwarzania dóbr o niskim stopniu przetworzenia do dóbr o wysokiej wartości dodanej powoduje, że w procesie kształtowania tempa wzrostu gospodarczego oraz poziomu konkurencyjności międzynarodowej jedne branże zyskują coraz większe znaczenie, inne natomiast – na tym znaczeniu tracą. Rozwój dziedzin działalności wytwarzających zdecydowaną część nadwyżki ekonomicznej i determinujących tym samym długofalowe perspektywy wzrostu gospodarczego wymaga przede wszystkim intensyfikacji nakładów na rozwój kapitału ludzkiego. Stanowi on bowiem podstawę wzrostu innowacyjności każdej gospodarki, a przez to – podstawę wzrostu produkcji branż i sektorów opierających się na intensywnych, innowacyjnych technologiach .

Inwestycje w rozwój kapitału ludzkiego

Celem referatu jest podkreślenie znaczenia inwestycji w rozwój kapitału ludzkiego, określenie i analiza rozmiarów wydatków na rozwój kapitału ludzkiego w kosztach pracy ogółem w przekroju działów, sektorów własności, wielkości przedsiębiorstw oraz ocena wydatków ponoszonych przez pracodawców na te cele.

W referacie przedstawiono analizę struktury kosztów pracy w Polsce na podstawie badań GUS, z której wynika że wysokość wydatków na doskonalenie, kształcenie i przekwalifikowanie kadr w kosztach pracy ogółem jest zróżnicowana w zależności od rodzaju działalności gospodarczej, sektora własności i branży.

Na podstawie badań innych autorów przedstawiono, że zasadniczym celem w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi jest pozyskiwanie i utrzymywanie kadry o najwyższych kwalifikacjach i umiejętnościach. Wydatki na rozwój pracowników są w firmach mierzone, ale brakuje miar adekwatnych do porównania efektywności szkoleń z wynikami ekonomicznymi firm.

Na podstawie własnych badań wynika, że coraz więcej pracowników korzysta ze szkoleń dofinansowanych z UE, co obniża ich koszty. Zarówno pracownicy jak i pracodawcy są zainteresowani podnoszeniem kwalifikacji. Rozwój kapitału ludzkiego jest niezbędny do rozwoju firm i świadomość tej konieczności sprzyja do podnoszenia umiejętności i kwalifikacji. Coraz częściej nakłady na te cele nie są jedynie traktowane jako koszty lecz jako inwestycje w rozwój firmy.

dr Anna Zachorowska-Mazurkiewicz
Uniwersytet Jagielloński
Katedra Ekonomii

Spółeczeństwo wiedzy. Instytucjonalna analiza czynników promujących nowy model społeczny

Spółeczeństwo wiedzy jest nowym modelem cechującym się wzrostem znaczenia nauki i kapitału społecznego, czy wręcz kapitału intelektualnego. Istnienie i rozwój spółeczeństwa wiedzy jest warunkiem koniecznym dla rozwoju gospodarczego w dzisiejszym, zglobalizowanym świecie. Warto więc zadać sobie pytanie o czynniki promujące nowy model społeczny.

Żyjemy w świecie instytucji, które wpływając na podejmowane przez nas decyzje kreują rzeczywistość, tak społeczną, jak i gospodarczą. Analiza tak działających instytucji pozwala zidentyfikować, wyodrębnić i wypromować te instytucje, które mogą przyczynić się do ewolucji spółeczeństwa i gospodarki w pożądanym kierunku.

W proponowanym referacie wyodrębnione zostaną gospodarki najbardziej konkurencyjne i innowacyjne, o których dodatkowo można powiedzieć, iż stanowią przykład spółeczeństwa wiedzy. Analizie poddane zostaną systemy gospodarcze i tradycje charakterystyczne dla tych krajów, w celu zidentyfikowania instytucji formalnych i nieformalnych, które efektywnie wpływają na rozwój spółeczeństw wiedzy na danych obszarach.

Dr Grażyna Węgrzyn
Akademia Ekonomiczna Wrocław
Wydział Gospodarki Regionalnej i Turystyki
w Jeleniej Górze

Gospodarka oparta na wiedzy a rynek pracy

W XX wieku konkurencyjność gospodarki światowej i jej innowacyjność zaczęła zależeć od systematycznych inwestycji w badania i rozwój w celu wynalezienia nowych technologii. Innowacje zostały uznane za najważniejszy element Strategii Lizbońskiej, przyjętej przez Radę Unii Europejskiej w 2000 r. Założeniem tej Strategii jest dążenie do uczynienia z krajów Unii Europejskiej jako całości dynamicznej i konkurencyjnej na skalę światową gospodarki opartej na wiedzy.

Poprawa konkurencyjności przemysłu i usług jest dla Polski niezbędna do utrzymania i stopniowego zwiększania poziomu dobrobytu oraz sprostania wyzwaniom związanym z budową gospodarki opartej na wiedzy. Zmiany technologiczne zachodzące w gospodarce wywierają istotny wpływ na rynek pracy, a przede wszystkim wywołują trwałe zmiany w strukturze popytu na pracę.

Celem opracowania jest przedstawienie zmian zachodzących na polskim rynku pracy towarzyszących budowaniu gospodarki opartej na wiedzy. Przeprowadzona zostanie analiza poziomu i struktury zatrudnienia w najbardziej innowacyjnych branżach przemysłu i usług.

Kapitał ludzki i społeczny a innowacyjność mikroprzedsiębiorstw

Głównym celem przygotowanego artykułu jest ukazanie stanu kapitału ludzkiego i społecznego w mikroprzedsiębiorstwach. Autorka charakteryzuje istotę i strukturę omawianych kategorii kapitał ludzki i kapitał społeczny w świetle literatury przedmiotu, odnosząc się do dyskusji dotyczącej roli tych czynników w rozwoju gospodarczym i społecznym.

Empiryczna część pracy jest analizą wyników badań przeprowadzonych przez autorkę na próbie ponad czterystu mikroprzedsiębiorstw w czterech województwach. Badane firmy prezentują następujące branże: obuwniczą, odzieżową, poligraficzną fotograficzną, drzewną, oraz jajo grupa kontrolna firmy wielobranżowe. Badania zrealizowano w ramach Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL – Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Przedsiębiorczość w sieci – Internet szansą na wzrost konkurencyjności.

W omawianym artykule przedstawione zostaną następujące problemy.

- ❖ Stan i jakość zasobów ludzkich w badanych firmach
- ❖ Strategie rozwoju zasobów ludzkich i ich uwarunkowania,
- ❖ Inwestycje i ich zakres i źródła finansowania.
- ❖ Współpraca z innymi firmami i tworzenie sieci kooperacyjnych.
- ❖ Instytucjonalne i psychospołeczne bariery rozwoju tych firm.

W oparciu o przeprowadzone badania autorka udowadnia tezę, iż głównym źródłem niskiej innowacyjności, mikroprzedsiębiorstw są bariery mentalnościowe oraz niski poziom kapitału społecznego. W konkluzji autorka wskazuje preferowane sposoby wspierania tych firm uwzględniające obecne wzorce prowadzenia przez te podmioty działalności gospodarczej.

mgr inż. Ewa Stawicka
prof. dr hab. Jan Wołoszyn
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
Katedra Nauk Humanistycznych

Wiedza rolników jako determinanta w rozwoju gospodarstw rolnych

Praca oparta na literaturze przedmiotu oraz wynikach badań empirycznych, przeprowadzonych w grupie 100 wybranych gospodarstw rolnych województwa mazowieckiego. Badani kierownicy gospodarstw prowadzą rachunkowość rolną według metodologii Instytutu Ekonomiki Rolnej i Gospodarki Żywnościowej Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie.

Praca będzie zawierała następujące treści:

1. Wiedza rolników jako składnik ich potencjału intelektualnego.
2. Przygotowanie zawodowe rolników, na przykładzie rolników województwa mazowieckiego.
3. Wyniki ekonomiczne gospodarstw rolnych i ich związek z kwalifikacjami zawodowymi ich właścicieli.

Wiedza jako determinanta aktywizacji zawodowej społeczności wiejskiej w aspekcie rozwoju rynków lokalnych

Przedmiotem zainteresowania artykułu jest tematyka dotycząca wiedzy jako determinanty aktywizacji społeczności wiejskich w aspekcie rozwoju rynków lokalnych. W literaturze z tego zakresu, zarówno teoretycy, jak i praktycy podejmują rozważania obejmujące zagadnienia dotyczące znaczenia wiedzy we współczesnym rozwoju społeczno-gospodarczym krajów, wskazując na jej nadrzędną rolę w stosunku do pozostałych determinantów.

Szczególnym zasobem kształującym i kreującym rozwój społeczno-gospodarczy jest kapitał rzeczowy i finansowy, którego znaczenie dziś uległo zmarginalizowaniu stając się zasobem podrzędnym w stosunku do wiedzy.

Niewątpliwie teza wskazująca na kluczową rolę wiedzy w Świecie "Nowej Ekonomii" jest słuszna, a argumenty prezentowane w literaturze zasadne, aczkolwiek rozważenie prezentowanych zagadnień w aspekcie rozwoju społeczności wiejskich pozwala zastanowić się nad jej niekwestionowaną słusnością. W związku z tym w artykule podjęto próbę odpowiedzi na następujące pytania:

- ❖ Czy zawsze wiedza to nadrzędna determinanta aktywizacji społeczności wiejskich w aspekcie rozwoju rynków lokalnych?
- ❖ Jakie problemy hamują aktywność zawodową ludności żyjącej na obszarach wiejskich?
- ❖ W jaki sposób i z zastosowaniem jakich czynników można zminimalizować skutki wpływu tych problemów na aktywizację zawodową społeczności wiejskich?
- ❖ Czy pomiędzy zasobem wiedza a zasobem kapitał rzeczowy i finansowym nie powinien znajdować się znak równości, mówiąc o czynnikach wpływających na rozwój społeczności lokalnych?
- ❖ Czy nowoczesne techniki kształcenia takie jak: *e-learning*, *blend learning* mogą wpływać na aktywizację społeczności wiejskich?
- ❖ Czy unijne fundusze pozwalają społecznościom wiejskim wyjść na przeciw wymagającym potrzebom rynku pracy?

Znaczenie grupy osób starszych i jej aktywność na rynku nowych technologii w procesie rozwoju społeczeństwa informacyjnego

Gwałtowny rozwój technik informacyjnych i telekomunikacyjnych (TIT) pod koniec XX wieku przyczynił się do powstania i rozpowszechnienia pojęcia społeczeństwa informacyjnego. Środowiska polityczne, gospodarcze i naukowe podzielają pogląd o konieczności rozwoju warunków sprzyjających adaptacji nowych technologii, w konsekwencji determinujących ogólny rozwój gospodarczy danego kraju, grup państw i całej gospodarki światowej.

U podstaw rozwoju społeczeństwa informacyjnego leży absorpcja nowych technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, zarówno przez przedsiębiorstwa jak i osoby indywidualne, choć często, bardzo intuicyjnie i stereotypowo, utożsamiane z osobami młodymi i/lub aktywnymi zawodowo. Tymczasem, liczba osób starszych i niepracujących stale wzrasta. Stąd też, podobnie jak w krajach wysoko rozwiniętych, również w Polsce, zaczyna zwracać się uwaga na tę wciąż niedocenioną i dotychczas zaniedbywaną grupę, tym bardziej, że osoby starsze nie tylko nie muszą być skazane wyłącznie na tradycyjne sposoby komunikacji i sprzedaży, ale mogą także stać się aktywnymi uczestnikami nowoczesnego społeczeństwa, społeczeństwa informacyjnego.

Poniższy artykuł, w oparciu o dane wtórne pochodzące z urzędów statystycznych, przedstawia dzisiejszy i prognozowany obraz rynku osób starszych, a także poprzez wyniki ogólnopolskich badań autorki, zachowania i postawy osób starszych wobec nowych technologii, utożsamianych tu z Internetem i telefonią komórkową.

Bezradność szkoły. Jakich szkół potrzebuje społeczeństwo wiedzy?

Szkoła nie może działać w oderwaniu od rzeczywistości. Dzisiaj jej funkcjonowanie determinowane jest przez całkowicie nową rzeczywistość i nieznane dotąd wyzwania. Zmagamy się z trudnym zadaniem przededefiniowania roli szkoły i edukacji w sytuacji, w której nie ma jasności co do społecznych priorytetów szkolnictwa oraz raczej negatywnej oceny efektów procesu kształcenia. Pytanie jak i do czego przygotowywać młodych ludzi zajmuje pedagogów i polityków. Tradycyjna formuła szkolnictwa nie jest w stanie sprostać wymaganiom współczesnego świata.

Szkoła musi przestać uczyć tak, aby sprostać zadaniom przeszłości albo dnia dzisiejszego, a musi zacząć uczyć dla przyszłości. Edukacja powinna wspierać ludzi w procesie aktywnego kształtowania świata, a nie w powielaniu znanych rozwiązań. Nowe szkoły powinny podjąć się ambitnego zadania „projektowania” przyszłości poprzez nowoczesny, elastyczny, zindywidualizowany proces kształcenia dostosowany do potrzeb demokratycznego społeczeństwa wiedzy. Jest to możliwe poprzez zwiększenie autonomii szkół i inwestowanie w przygotowanie kadry pedagogicznej zdolnej do wzięcia odpowiedzialności za otwarty i krytyczny wobec rzeczywistości proces edukacyjny.

Jednym z warunków funkcjonowania takiej szkoły jest elastyczne podejście do zarządzania szkołą, które umożliwi autentyczny dialog, wprowadzanie procedur organizacji uczącej się i jednocześnie zapewnienie procesowi edukacyjnemu jak największy stopień autentyczności (łączy z rzeczywistym światem).

Kapitał intelektualny uczelni wyższej - pomiar i sprawozdawczość

Głównym zadaniem rachunkowości i jej produktu w postaci sprawozdań finansowych jest identyfikacja i pomiar ekonomicznych informacji, które pozwalają na dokonywanie świadomych ocen i podejmowanie decyzji przez użytkowników tych informacji⁵. Sprawozdania finansowe powinny dostarczać użytkownikom wewnętrznym i zewnętrznym informacji niezbędnych do przeprowadzenia diagnozy stanu obecnego i wyznaczenia strategii rozwoju przedsiębiorstwa.

W dobie gospodarki opartej na wiedzy coraz większa ilość jednostek opiera swoją działalność na zasobach niematerialnych – wiedzy i informacji.

Tymczasem wyceny przedsiębiorstw czy analizy ekonomiczno-finansowe nadal bazują na tradycyjnych wskaźnikach płynności, rentowności, zadłużenia, które biorą pod uwagę jedynie aktywa materialne. W rezultacie analiza finansowa wartości rynkowej wielu firm i porównanie jej do wartości księgowej, wynikającej ze sprawozdań finansowych, pokazuje zasadnicze różnice pomiędzy tymi wartościami, z których wynika, że prawdziwa wartość przedsiębiorstwa jest kilka lub kilkakrotnie wyższa od jego wartości przedstawionej w bilansie.

Powodem jest fakt, iż współczesne firmy dużo więcej nakładów finansowych lokują w kapitał intelektualny niż aktywa trwałe. Nie powinno to zresztą dziwić gdyż każda rozsądnie działająca jednostka inwestuje w te zasoby, na których zwrot z inwestycji jest stosunkowo największy. W gospodarce opartej na wiedzy wśród najcenniejszych, bo przynoszących największe korzyści, zasobów wymienić można jej pracowników, ich umiejętności oraz zdolność ich wykorzystania. Tymczasem zasób ten albo w ogóle pomijany jest w sprawozdaniach finansowych albo nakłady z nim związane wykazywane są jako koszty w rachunku zysków i strat na równi z materiałami produkcyjnymi, energią czy częściami zamiennymi⁶.

W obliczu rosnącego znaczenia kapitału intelektualnego nie sposób jest pominąć jego znaczenie, zwłaszcza w takich jednostkach jak uczelnie wyższe, gdzie kapitał ludzki, w postaci pracowników naukowo-dydaktycznych, kadry administracyjnej i rekrutowanych studentów, stanowi główne źródło ich przewagi konkurencyjnej. Tymczasem tradycyjne sprawozdania finansowe uczelni wyższych nie odzwierciedlają chociażby pozycji zajmowanych w publikowanych corocznie rankingach. Bazujące bowiem na aktywach niematerialnych sprawozdania finansowe, ujmują po stronie majątku posiadane grunty, budynki, często w całości umorzone, czy środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych. Rankingi uczelni wyższych oparte są natomiast na takich wskaźnikach jak liczba posiadanych tytułów akademickich, prowadzonych kierunków kształcenia czy poziomie zadowolenia studentów.

W celu dostosowania sprawozdawczości finansowej do zmieniającej się rzeczywistości i rosnącego w niej znaczenia kapitału intelektualnego niezbędna jest zatem nie tylko identyfikacja składników kapitału intelektualnego uczelni wyższych ale również odpowiednie metody jego pomiaru i sprawozdawczości.

⁵ D. Dobija, *Pomiar i sprawozdawczość kapitału intelektualnego przedsiębiorstwa*, Wyd. Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego w Warszawie, Warszawa 2004, s. 83.

⁶ A. Jaruga, J. Fijałkowska, *Kapitał intelektualny – wyzwanie dla rachunkowości*, „Rachunkowość” 11/2003, s. 18.

Sesja 3D.1: Innowacyjne przedsiębiorstwa w regionach

mgr Joanna Markiewicz
Uniwersytet Szczeciński
Katedra Efektywności Innowacji

Uwarunkowania innowacyjności sektora MSP w województwie zachodniopomorskim ze szczególnym uwzględnieniem działalności instytucji otoczenia biznesu

Badanie aktywności innowacyjnej jest niezwykle ważne dla dokładnego poznania istoty zjawisk innowacyjnych. Warto przy tym podkreślić, że mnogość teorii i podejść związanych z innowacyjnością powoduje, że pomiar innowacji może być rozpatrywany wieloaspektowo. Zgodnie z aktualnymi wytycznymi dotyczącymi pomiaru innowacyjności (metodologia OECD) zaprezentowanymi w najnowszym, trzecim wydaniu Podręcznika Oslo: *Oslo Manual. Guidelines for collecting and interpreting innovation data*, w badaniu procesów innowacyjnych ważny staje się nie tylko sam pomiar aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw, ale również ich relacje z otoczeniem, zwłaszcza z innymi firmami oraz instytucjami otoczenia biznesu w kontekście stymulowania działań innowacyjnych.

Referat opierać się będzie na wynikach badania „Oczekiwania MSP na usługi ze strony instytucji otoczenia biznesu z zakresu szeroko pojętej innowacyjności” przeprowadzonego przez Północną Izbę Gospodarczą w Szczecinie wraz z Wydziałem Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego w okresie 01.03.2006 – 31.08.2006 w ramach projektu „Regionalny System Innowacji”. Dzięki powyższemu badaniu możliwe było poznanie głównych oczekiwań przedsiębiorstw w województwie zachodniopomorskim na usługi z zakresu szeroko pojętej innowacyjności adresowanych do instytucji otoczenia biznesu oraz zdiagnozowanie najistotniejszych źródeł, potrzeb i barier w zakresie działalności innowacyjnej firm.

Dr Katarzyna Koziół
Uniwersytet Szczeciński
Instytut Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw

Rozwój przedsiębiorstw wysokiej technologii w Polsce (kontekst regionalny)

Przedmiotem artykułu jest przedstawienie sektora przedsiębiorstw wysokiej technologii w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem województwa zachodniopomorskiego.

Artykuł skupi się na próbie identyfikacji czynników mających wpływ na niską innowacyjność regionu.

W artykule zawarte są wyniki własnych badań przeprowadzonych na grupie przedsiębiorstw *high-tech* oraz rezultaty badań przeprowadzanych przez inne instytucje.

mgr Edyta Łyżwa
Akademia Świętokrzyska w Kielcach
Instytut Ekonomii

Bariery innowacji w przedsiębiorstwach przemysłowych województwa świętokrzyskiego

Województwo świętokrzyskie to region o bogatych tradycjach przemysłowych. Przedsiębiorstwa przemysłu, w tym szczególnie przetwórstwo przemysłowe, objęte zostały badaniami, których celem było wzbogacenie wiedzy o poziomie ich innowacyjności. W artykule przedstawione zostaną wybrane wskaźniki związane z innowacyjnością przedsiębiorstw przemysłowych regionu. Na ich tle zaprezentowane zostaną wyniki badań dotyczące barier innowacji w przedsiębiorstwach przetwórstwa przemysłowego województwa świętokrzyskiego. Wyniki badań i wnioski z nich płynące pomogą poznać specyfikę regionalnej innowacyjności a w konsekwencji mogą przyczynić się do zwiększenia skuteczności wdrażania założeń Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2005-2013.

dr Jacek Światała

Eurofin – doradztwo i szkolenia sp. z o.o.

Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University

Tworzenie i rozwój sieci współpracy w zakresie innowacji na przykładzie Sądeckiej Sieci Innowacji i Transferu Wiedzy

W gospodarce opartej na wiedzy tworzenie i dyfuzja wiedzy stają się najważniejszymi czynnikami w walce o uzyskanie przewagi konkurencyjnej. Do kluczowych czynników decydujących o pozycji konkurencyjnej regionu należy zaliczyć aktywność innowacyjną lokalnych przedsiębiorstw oraz efektywne wykorzystanie przez partnerów prywatnych wiedzy i wyników badań naukowych. W Polsce współpraca pomiędzy sferą badawczo-rozwojową a sektorem prywatnym jest wciąż wysoce niezadowolająca. Jednym ze sposobów zmiany tego zjawisku i w efekcie podniesienie poziomu innowacyjności polskich przedsiębiorstw, jest budowa tzw. regionalnych systemów innowacji, czego przykładem jest tworzona obecnie Sądecka Sieć Innowacji i Transferu Wiedzy. W ramach Sieci utworzone będą dwa ośrodki – Obserwatorium Technologiczne, które będzie odpowiedzialne za pozyskiwanie bazy wiedzy na temat nowych technologii i rozwiązań biznesowych oraz Centrum Doradztwa Innowacyjnego odpowiedzialne za usługi doradcze wspierające przedsiębiorstwa wdrażające innowacyjne rozwiązania. Fundamentem sieci będą tzw. partnerzy technologiczni oraz biznesowi, którzy będą wносить niezbędną wiedzę technologiczną oraz sprawdzone praktyki biznesowe.

Celem artykułu jest próba stworzenia modelu współpracy w ramach sieci innowacji pomiędzy partnerami prywatnymi a uczelnią wyższą, który można by skutecznie zastosować w innej lokalizacji. Formalizowanie powiązań pomiędzy sferą badawczo-rozwojową a przedsiębiorstwami napotyka na szereg problemów natury nie tylko prawnej i finansowej, ale również organizacyjnej. Propozycje modelowych rozwiązań w tym zakresie mogłyby zostać efektywnie wykorzystane w przypadku innych projektów o zbliżonym charakterze, co w znaczący sposób przyczyniłoby się do wykorzystania możliwości rozwoju struktur typu klastrowego w Polsce.

Rozwój kapitału ludzkiego w MSP województwa śląskiego w świetle badań empirycznych

W referacie poruszono problematykę jakości kapitału ludzkiego w małych i średnich przedsiębiorstwach jako źródła wzrostu siły konkurencyjności ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia szkoleń w rozwoju i funkcjonowaniu MSP. Omówiono zagadnienia dotyczące poziomu wykształcenia polskiego społeczeństwa, zapotrzebowania na podnoszenie kwalifikacji, miejsca inwestycji w szkolenia pracowników na tle głównych obszarów inwestycji w MSP oraz poziomu wykorzystania funduszy strukturalnych na dofinansowanie szkoleń pracowników a także powody, dla których przedsiębiorstwa nie inwestowały w rozwój kadr. Przedstawiono także wyniki badań przeprowadzonych w 140 małych i średnich przedsiębiorstwach produkcyjnych województwa śląskiego (w badaniach pominięto mikroprzedsiębiorstwa) dotyczących następujących zagadnień:

- ❖ doboru pracowników na stanowiska pracy (cechy osobowości i predyspozycje, posiadane kwalifikacje, wiedza fachową, posiadane umiejętności),
- ❖ zgodności kwalifikacji z wykonywaną pracą,
- ❖ inwestycji w rozwój pracowników,
- ❖ rozwijania kwalifikacji personelu (ocena potrzeb szkoleniowych, przegląd i weryfikacja szkoleń, informowanie pracowników o poziomie osiągnięć uzyskanych w czasie szkoleń, partycypacja pracowników w ustalaniu kierunków szkoleń i doskonalenia zawodowego, otwartość na zmiany, innowacje i potrzebę doskonalenia umiejętności, informowanie pracowników o możliwościach przedsiębiorstwa w zakresie doksztalcania i szkolenia, troska kierownictwa firmy o karierę zawodową pracowników),
- ❖ promowania idei dzielenia się wiedzą, rozbudowywania kontaktów międzyludzkich i tworzenia funkcji trenerów wewnętrznych w celu dzielenia się wiedzą zdobytą w trakcie szkoleń oraz wykorzystywania szkoleń pracowników do propagowania pożądaných postaw i zachowań.

W zakończeniu referatu przedstawiono wnioski wynikające z przeprowadzonych badań oraz podsumowano prowadzone rozważania.

Rozwój kompetencji a innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw w świetle badań

W pracy postawiono tezę, że istnieje związek pomiędzy działaniami podejmowanymi przez małe i średnie przedsiębiorstwa w zakresie rozwoju kompetencji (umiejętności) a innowacyjnością tych przedsiębiorstw. W związku z tym, scharakteryzowano wybrane obszary rozwoju kompetencji w badanych firmach w kierunku przedmiotowym i podmiotowym a także, określono, w ujęciu ilościowym i jakościowym, czyli poprzez stopień nowości, technologicznie nowe (i ulepszone) produkty wprowadzone na rynek oraz technologicznie nowe (i ulepszone) procesy wdrożone w tych przedsiębiorstwach.

Charakteryzując rozwój kompetencji w małych i średnich przedsiębiorstwach rozpoznano podstawowe umiejętności poszukiwane w procesie doboru kadry na stanowiska kierownicze (związane z produkcją) oraz na stanowiska bezpośrednio produkcyjne. Rozpoznano główne metody rozwoju bazy kompetencji (indywidualnych, zespołowych i organizacyjnych) a także podstawowe źródła zewnętrzne kompetencji. Rozpoznano, które z grup pracowniczych najczęściej korzystają z działań w zakresie rozwoju kompetencji indywidualnych a także, w jakich szkoleniach uczestniczyli kierownicy (związani z produkcją) oraz pracownicy bezpośrednio produkcyjni w badanych latach 2003, 2004 i 2005.

Badania przeprowadzono w małych i średnich firmach produkcyjnych woj. śląskiego w okresie styczeń-luty 2006r.

dr Krzysztof Wach

Akademia Ekonomiczna w Krakowie

Katedra Przedsiębiorczości i Innowacji

Wpływ potencjału innowacyjnego Małopolski i Śląska na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w świetle badań empirycznych

W dobie globalizacji gospodarki istotny dla rozwoju przedsiębiorstw jest postęp technologiczny. Nowe pomysły, innowacje, rozwój technologii to jednak nie wszystko. Niezwykle istotną kwestią jest komercjalizacja osiągnięć naukowo-technicznych, czyli transfer tych osiągnięć na rynek, który polega na przekazywaniu wiedzy technicznej oraz organizatorskiej w celu wykorzystania jej dla celów gospodarczych. Jest on naturalnym źródłem rozwoju innowacyjnych firm. Niewystarczające zasoby finansowe oraz potencjał kadrowy mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw są barierą do podjęcia samodzielnych badań. Rozwiązaniem tego problemu może być podjęcie współpracy przedsiębiorstw z uczelniami, zwłaszcza technicznymi oraz państwowymi placówkami badawczymi. Przykładem działań wspierających transfer wiedzy i technologii są parki technologiczne, centra innowacji, czy „skupiska” przedsiębiorstw (klastery, grona). Są one pożądane zwłaszcza w wypadku małych i średnich firm innowacyjnych.

Znaczenie czynników regionalnych kształtujących innowacyjność regionu i zlokalizowanych w nim przedsiębiorstw przytacza wielu autorów, między innymi: R. Sternberg i O. Arndt; A. Langendijk; Ch. Oughton, M. Landabaso i K. Morgan; Ph. Aydalota; D. Maillat. Aktualność i znaczenie problemu wpływu innowacyjnego regionu na rozwój przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich, skłoniło autora do podjęcia własnych badań empirycznych w tym zakresie.

Artykuł stanowi próbę empirycznej weryfikacji zależności rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw od potencjału innowacyjnego badanego regionu. Ze względów użytkowych region zdefiniowano jako obszar dwóch województw – małopolskiego i śląskiego – zgodnie z europejską nomenklaturą statystyczną (NUTS-1). Rozpoczęto od przeglądu koncepcji dotyczących regionalnego otoczenia innowacyjnego sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorstw innowacyjnych, zwłaszcza małych i średnich. Materiał empiryczny oparto na losowej próbie 109 mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw zlokalizowanych w badanym regionie. Przy zastosowaniu komputerowych narzędzi statystycznych⁷ potwierdzono hipotezę, że poziom komercjalizacji wiedzy i transferu technologii w badanym regionie ma wpływ na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.

⁷ Wykorzystano pakiet komputerowy „Statistica 7.1 PL” (licencja JGNP wykupiona przez Akademię Ekonomiczną w Krakowie).

Sesja 3D.2: Finansowanie przedsięwzięć innowacyjnych

dr Wanda Pełka

Wyższa Szkoła Handlu i Finansów Międzynarodowych

Katedra Finansów Międzynarodowych

Finansowe uwarunkowania rozwoju innowacji w Polsce

Celem opracowania jest ukazanie finansowych barier rozwoju innowacji w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce oraz czynników determinujących wielkość luki kapitałowej, przejawiającej się niedostępnością długoterminowych źródeł finansowania innowacyjnych przedsiębiorstw w początkowych fazach ich rozwoju.

Referat omawia mechanizmy mobilizacji zasobów krajowego kapitału prywatnego stanowiącego potencjalne źródło rozwoju innowacji w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, podkreślając rolę instytucji rynku kapitałowego w proinnowacyjnej alokacji zasobów finansowych.

dr Joanna Sadkowska-Bień
dr Mariusz Chmielewski
Uniwersytet Gdański
Katedra Ekonomiki Przedsiębiorstw

Problemy finansowania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w świetle wymagań Strategii Lizbońskiej

Dążenie przez kadry zarządzające przedsiębiorstw do zwiększenia poziomu innowacyjności jako czynnika odpowiedzialnego nie tylko za efektywność prowadzonej działalności operacyjnej, ale również perspektywy rozwoju danego podmiotu gospodarczego wobec wzrostu wymagań ze strony poszczególnych grup interesariuszy jest uwarunkowane szerokim zbiorem czynników. Do elementów o strategicznym znaczeniu należy niewątpliwie zaliczyć możliwości finansowania działalności innowacyjnej. Działania te są szczególnie ważne w aspekcie procesów zachodzących na scenie międzynarodowej oraz wymagań nakładanych na gospodarkę poszczególnych państw członkowskich przez programy i regulacje UE, z których do kluczowych należy zaliczyć Strategię Lizbońską.

W niniejszym artykule podjęto problematykę finansowania działalności innowacyjnej ze zwróceniem szczególnej uwagi na problemy małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) w dostępie do kapitału. Podniesiono również problem pomocy publicznej i jej znaczenia w procesach finansowania przedsięwzięć innowacyjnych. Artykuł zakończono próbą odpowiedzi na pytanie o zależność pomiędzy dostępem do źródeł finansowania a zmianami poziomu innowacyjności.

Dr Michał Pietraszewski

Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku

Wydział Ekonomii i Informatyki

Decyzje Inwestycyjne Funduszy Venture Capital / Private Equity

Podstawowym celem referatu jest analiza istoty procesu inwestycyjnego realizowanego przez fundusze *private equity* jako alternatywnego w stosunku do tradycyjnych źródeł finansowania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw innowacyjnych. Analizowane fundusze ujęte zostały jako instytucje charakteryzujące się nowoczesnym podejściem do innowacyjnych rozwiązań stanowiących zazwyczaj oferty inwestycyjne, które z zasady cechują się ponadprzeciętnym ryzykiem ich rynkowej komercjalizacji.

Zakres referatu obejmuje problematykę uwarunkowań działalności funduszy *private equity* stanowiących źródło finansowania dla małych i średnich firm, których działalność i stosowane technologie oparte są o unikalne rozwiązania rynkowe. Fundusze PE/VC poszukując nowych projektów inwestycyjnych promują się jako wymagający i profesjonalni kapitałodawcy, których relacje z potencjalnym kapitałobiorcą oparte są o:

- ❖ wspólny interes prowadzonego projektu inwestycyjnego,
- ❖ długoterminowość współpracy owocującą stabilnym rozwojem,
- ❖ niebiurokratyczne postrzeganie inwestycji oraz,
- ❖ pomoc doświadczonych zespołów w zarządzaniu.

Przeprowadzone przez autora badania tworzą jednak odmienny obraz celów inwestycyjnych funduszy *venture capital* i *private equity*. Proces decyzyjny związany z uruchomieniem finansowania przez fundusz zdominowany jest przede wszystkim przez identyfikowanie podstawowych wskaźników finansowych określających zwrot inwestycji i możliwość generowania dodatnich przepływów pieniężnych. Determinanty związane z jakością kadry menedżerskiej i stosowanych przez kapitałobiorcę technologii są sprawą drugoplanową, nie odgrywającą kluczowej roli w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnej.

dr inż. Kazimierz Orzechowski
Akademia Obrony Narodowej
Instytut Ekonomii i Logistyki

Fiskalne determinanty innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce

Polskie małe przedsiębiorstwa będące praktycznie „mikro” przedsiębiorstwami rodzinnymi, zatrudniającymi najczęściej 3-5 osób, borykają się z utrzymaniem płynności finansowej. Wprowadzanie innowacyjnych technologii czy metod zarządzania, wymaga nakładów finansowych. W perspektywie utraty płynności finansowej, wprowadzanie innowacji schodzi na dalszy plan. Programy pomocowe mogą jedynie w niewielkim stopniu zmienić sytuację. Potrzebne są tu kompleksowe rozwiązania systemowe, które mogłyby poprawić kondycję finansową takich przedsiębiorstw. Duże możliwości w tym zakresie istnieją w samym systemie podatkowym, przy czym nie chodzi tu o obniżanie podatków (co byłoby również wskazane) lecz o technikę jego rozliczeń i poboru. Obecny system podatkowy wymusza kredytowanie budżetu – zwłaszcza sposób rozliczania podatku od wartości dodanej (VAT), jest to sprzeczne z zasadą dogodności opodatkowania sformułowanej przez Adama Smitha. Przestrzeganie tej zasady nie zmniejszy wpływów do budżetu, a znacznie zwiększy zdolności płatnicze małych przedsiębiorstw, przyczyniając się do zniesienia jednej z barier wprowadzania na szerszą skalę innowacji do tychże przedsiębiorstw.

mgr Monika Kujawa
Wyższa Szkoła Handlu i Prawa w Warszawie
Katedra Usług Finansowych

Wybrane formy finansowania badań i wdrożeń przedsiębiorstwa innowacyjnego

Źródła finansowania badań i wdrożeń w firmie innowacyjnej zależą od wielkości firmy, formy własności, a także sytuacji w otoczeniu zewnętrznym.

Problem finansowania odnoszony jest głównie do warunków polskich, a więc do finansowania małych średnich przedsiębiorstw.

Celem opracowania jest identyfikacja potencjalnych źródeł finansowania małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce oraz charakterystyka korzyści wybranych źródeł dla określonych grup przedsiębiorstw.

Źródła finansowania zostaną sklasyfikowane wg trzech strategii finansowania tj. konserwatywnej, agresywnej i umiarkowanej.

Finansowanie działalności innowacyjnej mikroprzedsiębiorstw

Działalność innowacyjna przedsiębiorstwa wiąże się z koniecznością pozyskiwania środków finansowych na jej realizację. Chodzi tu zarówno o wykorzystywanie kapitałów własnych, jak i zdobywanie środków obcych z różnorodnych źródeł. Analiza rodzajów i zakresu wykorzystania form finansowania działalności innowacyjnej jest prowadzona w szerszym zakresie w odniesieniu do większych przedsiębiorstw, posiadających rozbudowaną sprawozdawczość finansową. W mikroprzedsiębiorstwach (podmioty o zatrudnieniu od 0 do 9 osób) analiza ta wydaje się wciąż niewystarczająca.

Tezą główną artykułu jest stwierdzenie, że mikroprzedsiębiorstwa cierpią na braki kapitałowe przy realizacji działalności innowacyjnej. Celem artykułu będzie zatem analiza źródeł finansowania tej działalności oraz identyfikacja barier ograniczających dostęp mikropodmiotów do kapitału.

W artykule zostaną przedstawione wyniki badań własnych autorki, przeprowadzonych w IV kwartale 2006r. na grupie mikroprzedsiębiorstw województwa śląskiego. Badania określiły, w pewnym zakresie, rodzaj wprowadzonych w mikropodmiotach innowacji w ostatnich 2 latach. Przeanalizowano ponadto udział poszczególnych form finansowania, wykorzystywanych przy realizacji działalności innowacyjnej. Ankietowani określili również poziom posiadanej wiedzy na temat możliwości pozyskania środków z Unii Europejskiej, skierowanych na wspierania działalności innowacyjnej. Badania uwzględniały ponadto preferencje przedsiębiorców, co do realizacji oraz sposobu finansowania działalności innowacyjnej w przyszłości. Uzupełnieniem przeprowadzonego badania jest poznanie czynników utrudniających działalność innowacyjną w Polsce.